

Xəbər
Göygöldə
dəhşətli
avtoqəza -
iki VAZ
8 can
aldı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 aprel 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 92 (7262) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Avropa Regionu üzrə sədri seçildi

DGK sədrinin müavini İqbal Babayev: "Avropa məhz mütərəqqi islahatlara səs verdi"

yazısı səh.5-də

RAİ-nin təsis konfransının iştirakçılarında mühüm açıqlamalar

yazısı səh.3-də

Azərbaycan Formula 1 yarışlarından nələr qazandı - detallar

yazısı səh.4-də

Dövlət Himnimiz yeni aranjemanda - kimlər bəyəndi, kimlər yox...

yazısı səh.6-də

Parçalanan AXH birləşə bilmir - yenə fərqli məkanlarda iki iclas keçirildi

yazısı səh.3-də

Bir aktyorun "teatr"ı: Zelenski Ukraynanı necə idarə edəcək?

yazısı səh.7-də

Məşhəd və Kərbəla ziyarəti qaydaları dəyişir

yazısı səh.14-də

Repçi Meydan TV-nin başına gətirildi

yazısı səh.6-də

Kitab yazan partiya sədrləri

yazısı səh.12-də

Ali və orta məktəblərdə dini dərslər keçiriləcək - qaydalar açıqlandı

yazısı səh.14-də

Rusiya ABŞ-la barışsa, Türkiyə və İrani satacaq mı...

yazısı səh.13-də

Nemət Pənahlıdan İsgəndər Həmidova təhqiramiz sözlər - montaj, yoxsa...

yazısı səh.12-də

ERMƏNİSTANIN PUÇ OLAN "İPƏK YOLU"

ARZUSU - BAKININ BLOKADA STRATEGİYASI

İşğalçı ölkə Rusiyanın vassalı rolunda qaldıqca tərəqqi yolunu tapa bilməyəcək; **düşmən ölkənin "İpək yolu"na çıxması üçün tək yol: Qarabağı sahibinə qaytarmaq!**; Ermənistanın sabiq baş nazirindən acı etiraflar: "Heç olmasa..."

yazısı səh.8-də

"Amerika bizi yıxdı, baba..." İrənin "rus bazarı"ndan reportaj

Əməkdaşımız azərbaycanlıların axışdığı məşhur ticarət mərkəzindən yazır; hər şey su qiymətinədir; ABŞ-ın sanksiyaları və dolların bahalaşması İran iqtisadiyyatına ağır zərbələr vurub

yazısı səh.10-də

Asim Mollazadə:
"Heç kəs Avropa Birliyi ilə münasibətlərimizin qarşısını ala bilməz"
yazısı səh.6-də

Elman Rüstəmovun manat arxayınlığı
yazısı səh.5-də

Azay Quliyev Lukəşenko ilə görüşdü
yazısı səh.2-də

"Azərbaycan "Bir kəmə, bir yol" layihəsini dəstəkləyən ilk ölkələrdəndir" - Hikmət Hacıyev

"Azərbaycan və Çin arasında əməkdaşlıq hərtərəfli şəkildə inkişaf edir". ONA-nın məlumatına görə, bu sözləri Prezident Administrasiyasının Xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev deyib.

O bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çin tərəfindən ev sahibliyi edilən "Bir kəmə, bir yol" forumuna dəvət edilməsi Çinin Azərbaycana göstərdiyi hörmət və dostluğun nümunəsidir: "İki ölkə arasında siyasi əlaqələr də yüksək səviyyədədir. Ticari əlaqələri gücləndirmək üçün isə hər iki tərəf səy göstərir. Azərbaycan və Çin arasında humanitar və mədəni sahədə əlaqələrin inkişafı üçün də perspektivlər mövcuddur. Azərbaycan "Bir kəmə, bir yol" layihəsini dəstəkləyən ilk ölkələrdəndir. 2015-ci ildə Prezident İlham Əliyevin Çinə səfəri zamanı iki ölkə arasında bu layihəyə dair anlaşma memorandumu imzalanıb".

Hərbə ən çox vəsait xərcləyən ölkələr

Stokholm Beynəlxalq Sülh Araşdırmaları İnstitutu 2018-ci ilin hərbi xərcləri üzrə hesabat açıqlayıb. Novator.az-ın məlumatına görə, hərbi xərc reytinqinin ilk pilləsində ABŞ dayanır. 2018-ci ildə ölkənin hərbi xərcləri 649 milyard dollar olub.

İkinci yeri Çin (250 milyard dollar), üçüncü yeri Səudiyyə Ərəbistanı (67,6 milyard dollar) tutur.

İlk onluqda Hindistan (66,5 milyard dollar), Fransa (63,8 milyard dollar), Rusiya (61,4 milyard dollar), Böyük Britaniya (50 milyard dollar), Almaniya (49,5 milyard dollar), Yaponiya (46,6 milyard dollar) və Cənubi Koreya da (43,1 milyard dollar) yer alır.

Türkiyə 19 milyard dollar hərbi xərclə 15-ci, İran 13,2 milyard dollar hərbi xərclə 18-ci yerdə göstərilir.

Abunə daha sərfəlidir - "Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərlər.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - 48 qəpiyə başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşıma Mərkəzinin baş ofisi ilə:

(012) 598-49-55 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Azay Quliyev Lukaşenko ilə görüşdü

"Dağlıq Qarabağ, Dnestryanı kimi münaqişələr öz həllini tapmalıdır"

Aprel 29-da ATƏT Parlament Assambleyasının vitse-prezidenti və qurumun İpək Yoluna Dəstək Qrupunun sədri Azay Quliyev Minsk şəhərində keçirilən İpək Yoluna Dəstək Qrupunun ikinci beynəlxalq konfransı çərçivəsində Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenko tərəfindən qəbul olunub.

AzərTAc xəbər verir ki, Prezident Aleksandr Lukaşenko İpək Yoluna Dəstək Qrupunun Minskə "Bir kəmə, bir yol: davamlı inkişaf və tərəqqi üçün əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi" mövzusunda keçirdiyi beynəlxalq konfransı yüksək qiymətləndirdiyini bildirib.

ATƏT regionunda həll olunmamış münaqişələrə toxunan dövlət başçısı bildirib ki, ATƏT regionunda bir çox problemlər həll olunmamış qalır, bunlara qətiyyətlə göz yummaq olmaz. Dağlıq Qarabağ, Dnestryanı kimi münaqişələr öz həllini tapmalıdır.

Azay Quliyev qəbul üçün Aleksandr Lukaşenkoya təşəkkürünü bildirərək, Belarusun ATƏT Parlament Assambleyası üçün çox vacib, fəal və qurumun işinə töhfələri ilə seçilən

bir üzv ölkə olduğunu deyib. O, ATƏT PA-nın İpək Yoluna Dəstək Qrupunun ikinci beynəlxalq konfransının Bakıdan sonra Minskə keçirilməsinin və ən önəmlisi, 2017-ci ildə İpək Yoluna Dəstək Qrupunun məhz Minskə yaradılmasının Belarus Respublikasının bu ortaq işə marağının nə dərəcədə yüksək olduğunu sübut etdiyini bildirib.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti, həmçinin Azərbaycanla Belarus arasında bir çox sahələrdə uğurlu inkişaf edən əlaqələrin, xüsusilə də Prezident İlham Əliyevlə Prezident Alek-

sandr Lukaşenko arasındakı münasibətlərin dostluq və qaradaşlıq nümunəsi olduğunu vurğulayıb. O, bu dostluğun parlamentlərarası və xalqlararası münasibətlərə də çox müsbət təsir etdiyini və ATƏT PA çərçivəsində hər iki ölkə arasında sıx əməkdaşlığa ciddi töhfə verdiyini qeyd edib.

Aprel 29-da ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev Belarus parlamentinin sədri Vladimir Andreyçenko ilə də görüşüb və İpək Yoluna Dəstək Qrupu çərçivəsində gələcək əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib.

Telman İsmayılova verilən 70 milyon, Qazaxıstanda alınan neft yatağı

Cahangir Hacıyevin 4.7 milyardlıq cinayət işi

Sabir bankir Cahangir Hacıyev 21 nəfərlə birlikdə növbəti dəfə hakim önünə çıxarılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sabiq sədri Cahangir Hacıyev və onunla birlikdə ittiham edilən şəxslərin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası Bakı Ağır Cınayətlər Məhkəməsində baş tutub. Hakim Faiq Qəniyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə şahid qismində Fuad Abdullayev ifadə verib.

F.Abdullayev 1992-ci ildən Azərbaycan Beynəlxalq Bankında çalışıb. Sonuncu vəzifəsi isə 2001-ci ildən 2015-ci ilə qədər "Moskva" filialının rəhbəri olub. Şahid ifadəsində kreditlərin Cahangir Hacıyevin göstərişi ilə alındığını bildirib. Söyləyib ki, bankdan ayrıldıqdan sonra götürülmüş kreditlərin ödənilib-ödənilməməsindən xəbəri olmayıb.

Suallara cavab verən şahid Cahangir Hacıyev Qazaxıstanda neft yatağı aldığını deyib: "Cahangir Hacıyevi Emin Sadiq adlı şəxslə tanış etdim. Neft yatağı alınanda bir neçə şəxsin adına rəsmiləşdi. 60 faiz bankın Hətəm Həsənov adlı əməkdaşının adına rəsmiləşdi. Yatağın alınmasına 16 milyon dollar pul verildi".

Məlum olub ki, hazırda bu işlə bağlı Qazaxıstanda mülki müstəvidə məhkəmə işi gedir. F.Abdullayev əlavə olaraq de-

yib ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlı iş adamı, AST Telman da bankdan 70 milyon dollar kredit götürüb. Telman İsmayılov krediti ödəyə bilmədiyi üçün 4 şirkəti Cahangir Hacıyevin adamı Xəqani Bəşirovun nəzarətinə verib.

Rəsmi məlumata görə, aparılmış istintaqla 2001-2015-ci illərdə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri vəzifəsində işləmiş C.Hacıyevin göstərişləri əsasında ayrı-ayrı ölkələrdə yaradılmış hüquqi şəxslərlə real dəyəri olmayan sadə veksəllərin alqı-satqısına dair 3,4 milyard ABŞ dolları və 987 milyon avro məbləğində (müvafiq dövrün məzənnəsi ilə 3,8 milyard manat) müqavilələr bağlanaraq qanunsuz veksəl əməliyyatları aparılmasına dair əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Bundan başqa, istintaqla C.Hacıyevin göstərişləri əsasında həmin dövrdə qeyriləri vasitəsi ilə çoxsaylı kredit müqavilələri bağlanaraq manat və

xarici valyutalarla rəsmiləşdirilməklə 900 milyon manat həcmində pul vəsaitinin bankdan digər hesablara köçürülərək mənimlənməsinə dair əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Aparılmış istintaqla C.Hacıyevin tanış Dünyamin Xəlilov, digər 20 nəfər və qeyriləri ilə birlikdə qanunsuz maliyyə əməliyyatları aparılan və real dəyəri olmayan veksəllərin alınması, eləcə də təminatı olmayan kreditlərin verilməsi yolu ilə ümumilikdə 4,7 milyard manat məbləğində pul vəsaitinin mənimlənmə və digər cınayətlər yolu ilə 2,5 milyard manat hissəsini ələ keçirməklə cınayət yolu ilə əldə edilmiş həmin vəsaitin 2 milyard manatını leqallaşdırmasında, digər 2,2 milyard manat məbləğində pul vəsaitinin isə müxtəlif əməliyyatlara yönəltməklə "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-yə ziyan vurmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

Göygöldə dəhşətli avtoqəza - 2 "VAZ" 8 can aldı

Göygöl rayonunda ağır yol qəzası baş verib. "Report"-un Qərb mərkəzinin məlumatına görə, hadisə Gəncə-Daşkəşən avtomobil yolunun Göygöl rayonu ərazisindən keçən hissəsində qeydə alınıb.

Belə ki, "VAZ-2106" və "VAZ-2107" markalı minik avtomobilləri toqquşub. Nəticədə üç nəfər hadisə yerində, bir uşaq isə xəstəxanaya aparılarkən yolda həlak olub. Xəstəxanaya çatdırılan 4 nəfər də həkimlərin səylərinə baxmayaraq, orada keçiniblər. Ölənlərin 2-si uşaq, 4-ü qadın, 2-si isə kişidir.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Bakıda məktəblilərə qarşı cinayət törədən şəxs tutuldu

Yasamal rayonu ərazisində məktəbliyə qarşı soyğunçuluq edilib. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən ONA-ya verilən məlumata görə, rayon polis idarəsinin 29-cu polis şöbəsinə müraciət edən zərərçəkənin valideyni dərindən sonra oğluna naməlum şəxsin yaxınlaşaraq mobil telefonunu daşımaq adı ilə alıb qaytarma-
dığını bildirib.

Şöbə əməkdaşlarının həyata keçirdikləri təxirəsalınmaz əməliyyat tədbiri nəticəsində qeyd edilən hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən əvvəllər məhkum olmuş paytaxt sakini Təbriz Zeynalov saxlanılıb. Araşdırma zamanı onun Yasamal rayonu ərazisində daha 3 məktəblinin telefonunu soyğunçuluq yolu ilə aldığı məlum olub. Saxlanılan şəxs ifadəsində ələ keçirdiyi mobil telefonları satdığını bildirib.

Faktla bağlı 29-cu polis şöbəsinə toplanan materiallar araşdırılması üçün Yasamal Rayon Polis İdarəsinə göndərilib, istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Qeyd edək ki, soyğunçuluq etməkdə şübhəli bilinən bu şəxsin digər analogi cınayətlərdə iştirak etdiyi də istisna olunmur. Onun əməllərindən zərərçəkən başqa vətəndaşlar varsa, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin "102" Zəng Mərkəzinə, Yasamal RPİ və ya 29-cu PŞ-yə müraciət edə bilərlər.

Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun təşkilatçılığı ilə Moskvada Rusiya Azərbaycanlılarının I Forumu və Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının təsis konfransı keçirilib. Təsis konfransına Rusiya Federasiyasının 56 regionunu təmsil edən diaspor qurumlarının təmsilçiləri qatılıb. Növbəti addımlarla bağlı qərarlar qəbul olunub, birlik nümayiş etdirilib.

Müzakirələrdə Rusiya Azərbaycanlıları İttifaqının prezidentliyinə Dünya Azərbaycanlıları İttifaqının və Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Fondunun prezidenti Füzuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Təklif yekdilliklə qəbul olunub.

Şimal qonşumuzda belə bir qurumun yaradılması diqqətləri çəkib. RAI-yə ümidlər böyükdür. Ekspertlər bildirirlər ki, iki il öncə Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin ləğvindən sonra belə bir birliyə böyük ehtiyac yaranmışdı. Digər tərəfdən, erməni diasporunun güclü olduğu Rusiyada RAI-nin ortaya çıxmasının müsbət tərəfləri sadələnir. Gedən müzakirələrdə şimal qonşumuzda Azərbaycan diasporunun indiyə qədərki zəif fəaliyyəti də önə çəkilir.

RAI-nin təsis konfransında iştirak edən yazar Aygün Muradxanlı təəssüratlarını "Yeni Müsavat"la bölüşdü:

"Ümumrusiya Azərbaycanlıları Konqresinin ləğvindən sonra Rusiyada yaşayan soydaşlarımızı bir araya gətirəcək quruma çox ciddi ehtiyac yaranmışdı. Var olan digər diaspor təşkilatlarının qarşılıqlı ittihamları elə bir səviyyəyə çatmışdı ki, onların nəinki eməkdaşlığı, hər hansı formatda müzakirələr aparılması belə mümkünsüz görünürdü. Çıxış yolu yeni, bu zamana qədər uğursuz təcrübələri nəzərə alan, daha çox intellektuala xitab edən birlik yaratmaqdan keçirdi. Bu fikri çoxları səsləndirsə də, yükü üzərinə götürəcək şəxs meydana görünmürdü. Nəhayət, bir neçə ay öncə iş adamı, uzun illərdir Rusiyada və İtaliyada fəaliyyət göstərən Füzuli Məmmədov üzərinə götürdü. Prosesləri yaxından izləmək imkanım olduğu üçün deyə bilərəm ki, ilk sırada Rusiyada yaşayan əslən azərbaycanlı olan elm adamlarına, hüquqşünaslara, ictimai fəallara müraciət edildi, daha sonra prosesə federasiya subyektlərində illərlə fəaliyyət göstərən diaspor qurumlarının rəhbərləri cəlb olundu. Beləliklə, aprelin 27-də geniş tərkibdə forum keçirildi, RAI-nin Təşkilat Komitəsi yaradıldı. İlin sonuna qədər qurultayın baş tutacağı gözlənilir. Prosesin gedişində görünürdü ki, ermənilər durumdan narahatdırlar. Bütün hallarda onlar güclü Azər-

RAI-nin təsis konfransının

İştirakçılarında mühüm açıqlamalar

Aygün Muradxanlı: "Ermənilər durumdan narahatdırlar"
Səftər Rəhimli: "Füzuli Məmmədovla rahat şəkildə işlənilə bilər"

baycan diasporunun yaradılmasını ictimai nüfuzlarına zərbə kimi dəyərləndirirlər. Pozuculuqla məşğul olacaqları ehtimalı istisna deyil. Bəlidir ki, ermənilər Rusiya siyasətində, iş dünyasında, mediasında güc sahibidirlər. Ancaq azərbaycanlıların da potensialı az deyil. Forumda çıxış edən 2018-ci il seçkisində Rusiya prezidentliyinə namizəd Roman Xudiyakov da bildirdi ki, azərbaycanlılar Rusiya siyasətində təmsil olunmasalar da, ölkə həyatında önəmli mövqə sahibidirlər. Gerçəkdən də, həm paytaxt Moskvada, həm regionlarda azərbaycanlıların ölkə iqtisadiyyatına yatdığı sərmayə, sahib olduqları kapitalın həcmi ermənilərlə müqayisədə çox yüksəkdir. Bu potensialı birləşdirərək lobbicilik fəaliyyətinə yönəlmək iki ölkə arasında münasibətlərin daha sağlam müstəviyə daşınmasına da yol açar bilər. Hələlik qurumun sədri postuna yalnız Füzuli Məmmədovun namizədliyi irəli sürülüb. Son illərdəki fəaliyyətini yalnız bizneslə məhdudlaşdırılmaması, ictimai təşəbbüslərdə irəli sürməsi, xüsusən bu yöndə ardıcıl fəaliyyət göstərməsi RAI-ni qısa zamanda

nüfuzlu təşkilata çevirmək perspektivlərini artırır. Aydın ki, dünyanın hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmaları Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsi soydaşlarımız üçün həssas nöqtədir. Füzuli Məmmədov Qarabağ şəhidlərinin ailələrinə, qazilərə və onların ailə üzvlərinə real dəstək verməklə bu məsələnin onun üçün də nə qədər həssas nöqtə olduğunu göstərib. Düşünürəm ki, bu amil də Rusiyada yaşayan milli düşüncəli insanlarımızın onun rəhbərlik etdiyi qurum ətrafında birləşməsi səbəblərindən olacaq".

Tədbirin digər iştirakçısı Səftər Rəhimli bunları dedi: "Uzun müddətdir diaspora fəaliyyəti ilə məşğul olan birisi kimi deyə bilərəm ki, tədbirə insanlarımız ümidlə gəlmişdilər. Uzun zamandır Rusiyada diasporumuz daxilində bir sıxıntı var idi. Şəxslər arasında intriqaların olması faktıdır. Orada səfirliyimiz tamamilə bu məsələlərə müdaxilə etmir. Rusiyada Azərbaycanlıların Federal Milli-Mədəni Muxtariyyətinin daxilində qarşıdurmalar, qurumun keçmiş rəhbərinin həbsi, oradakı şəxslər arasındakı ziddiyyətlər və digər bu kimi hallar in-

sanlarımızın diasporumuza ümidini azaltmışdı. Füzuli Məmmədovun 25-30 ildir diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olduğu açıq şəkildə tədbirdə ifadə edildi. Bizim gözlədiyimiz adam bu idi və tədbirdəki şəxslər də bunu ifadə edirdilər. Azərbaycandan gedən nümayəndə heyəti kimi bizlər bunu izləyirdik. Ümidlərimiz böyükdür. RAI-yə gələn şəxslərin əksəriyyətinin diaspor təcrübəsi var. Füzuli Məmmədovla rahat şəkildə işlənilə bilər. Bunu tədbirdə iştirak edən təşkilat rəhbərləri də açıq şəkildə bildirdi. Ümumi atmosferdə çalışırıdık ki, hər kəslə münasibətlərimizi quraq, danışaq. Burada əsas problemlərdən biri Rusiya Ədliyyə Nazirliyi ilə bağlıdır. Bildiyiniz kimi, nazirlik bir neçə il əvvəl ÜAK başda olmaqla, bir neçə Azərbaycan təşkilatının qeydiyyatını ləğv etmişdi. İllərdir məhkəmə prosesləri gedir və nəticə də yoxdur. İnsanlar qeyri-müəyyən şəraitdə toparlanmaq problemi yaşayırlar. İndi fikirləşirlər ki, bu qurultaydan sonra təşkilatın qeydiyyatı üçün Ədliyyə Nazirliyinə müraciət etsinlər. Ümid edirəm ki, bu təşkilatın qeydiyyatı baş tutacaq. Orada açıqlandı ki, Rusiyanın 82 bölgəsindən 56 region təmsilçisi iştirak edir. Bu da qurultayın keçirilməsinin tam səlahiyyətli olduğunu göstərirdi. Bu baxımdan Ədliyyə Nazirliyinin hər hansı bir problem yaradacağını düşünmürəm. Füzuli müəllimin rəhbər olması təsadüfi deyil. Rusiyada ən müxtəlif sahələrdə tanınmış sularımız var. Unutmaq olmaz ki, diaspora məsələsi bir qədər fərqlidir. Füzuli müəllimdə diaspora bacarığını uzun zamandır müşahidə edirəm. Bilirsiniz ki, bundan öncə Füzuli müəllim Avropa Azərbaycanlıları Konqresinin I vitse-prezidenti idi. Bundan əlavə, iki təşkilatın da rəhbəridir. Füzü-

Parçalanan AXH birləşə bilmir - yenə iki fərqli məkanda iclas

Tural Abbaslı: "Qurum yeni dönəmə qədəm qoymalıdır"
İsgəndər Həmidov: "Onlar özlərini AXH sayı bilirlər, amma..."

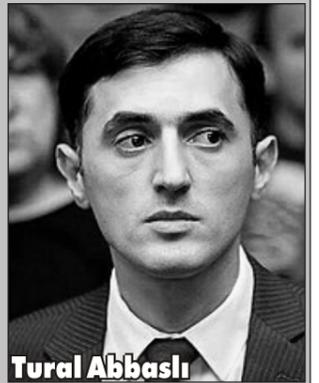
Azərbaycan Xalq Hərəkatında ikitərəfli davam edir. Aprelin 29-da tərəflər yenə də müxtəlif məkənlərdə, ayrı-ayrı saatlarda öz iclaslarını keçiriblər. Bu da artıq o anlama gəlir ki, bundan sonra da AXH adında iki qrup fəaliyyət göstərəcək.

AXH-nin təsisçilərindən olan AÇ Partiya başkanı Tural Abbaslı keçirdikləri iclas barədə "Yeni Müsavat"a bunları dedi: "Bu iclasda təşkilatı və ümumi-siyasi məsələlər müzakirə edildi. İki bəyanat qəbul etdik. Vətəndaşlara müraciət etdik.

Qarşıdakı aylarda iş planı da müzakirə olundu. May ayı ərzində dəyirmi masa və geniş bir toplantının keçirilməsi ilə bağlı ümumi bir razılıq əldə olundu. Eyni zamanda idarə heyəti üzvləri arasında iş bölgüsü aparıldı. Bildiyiniz kimi, AXH-nin əsasnaməsinə uyğun olaraq hərəkat rotasiya üsulu ilə idarə olunur. Əlifba sırası ilə dönəm sədri kimi quruma rəhbərlik edilir. Mənim dönəm sədrliyim son iclasda bitdiyi üçün bundan sonrakı iclaslara qarşıdakı bir ayda VIP sədri Əli Əliyev sədrlik edəcək. Çalışın ki, işlərimizi sakit şəkildə quraq. Hərəkatın tərkibini genişləndirmək üçün işlər görülür. Cəmiyyətə açılmaq, kabinetlərdən çıxıb ciddi fəaliyyətə başlamaq niyyətindəyik. Bu yöndə fikir mübadiləsi aparılacaq. AXH yeni dönəmə qədəm qoymalıdır. Siyasi səhnədə hərəkat real söz sahibi olmalıdır. AXH daha geniş şəkildə, formatda cəmiyyətə təqdim edilməlidir. Yeni üzvlər cəlb olunmalı, digər partiya rəhbərlərinə hərəkata gəlmələri üçün dəvətlər göndərilməlidir. Zamanında hərəkatın formalaşmasında bu və ya digər səbəblərdən kənar qalan proseslərə cəlb etmək vacibdir. Bu istiqamətdə yaqın ki, işlər görəcəyik".

Əks qanadın iclası barədə isə sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov məlumat verdi: "Bu iclasımızda Alov və Sosialist partiyaları hərəkata üzv qəbul olundu. Həmçinin bir partiyanın müavini fərdi şəkildə AXH-yə üzv oldu və bildirdi ki, partiyaları da hərəkata gələcək. Maştağa, Bakının iki kəndi, Tərtər və Laçın rayonları üzrə protokollar gətirildi. Mayın 5-də Meclisimizdir. Bu məsələ iclasın əsas müzakirə mövzusu oldu. Ayın 5-də saat 11:00-dən etibarən qeydiyyat başlayacaq və saat 12:00-da iclas keçiriləcək. Mitinq məsələsi də müzakirə olundu. Bütün demokratik qüvvələrə müraciət ediləcək. Əks qanad barədə deyə bilərəm ki, kim gəlsə, doğma evidir, gələ bilər. Kimlərsə gəlmirsə, nəse demək olmaz. Hər kəs iclasımıza canlı yayımdan izlədi və nə qədər adamın rayonlardan gəldiyini gördü. Belə söhbətlər ortaya atılır ki, əks tərəfdən kimsə bizə gəlsə, Meclisdə idarə heyətinə seçilməyəcək. Bu məsələni Meclis həll edəcək. Ola bilər ki, seçilsinlər, seçilməyəcəklər. İndiki idarə heyəti artıq özünü buraxdı və Meclisdən sonra yeni idarə heyəti hərəkata rəhbərlik edəcək. Onlar özlərini AXH sayı bilirlər. Amma 6 nəfərlə 12 nəfərin bir olmadığını hər kəs anlar. Heç əks tərəfdə legitimlik üçün 3/2 də yoxdur. Onlar biz tərəfdə olan idarə heyətinin üzvü olan 4 nəfəri bəhanə edirlər ki, guya qanunsuz üzv olublar. Tamamilə yalan deyirlər. Həmin şəxslər bu 4 nəfərin idarə heyətinə seçilməsinə səs veriblər. Bununla bağlı tədbirin videosu da var. Onlara lazımdır ki, biz tərəfin sayını azaltsınlar. Mayın 5-də Meclis həmin 4 nəfəri seçə də, seçməyə də bilər".

□ Cavansir ABBASLI
"Yeni Müsavat"

Tural Abbaslı

"Apokalipsis", Okruaşvili, 50 ilin kindar ağsaqqalı...

Samir SARI

Yəqin ki, hamınız Mel Gibsonun çəkdiyi "Apokalipsis" filminə baxmışsınız. Yox, əgər bu sətirleri oxuyanlar arasında o filmə baxmayanlar varsa, bir zəhmət, əl saxlasın, o filmə baxsın, yazını sonra oxuyar.

"Apokalipsis" dəhşətli filmidir, qəbilə cahilliyinin, qəddarlığının, eyni zamanda insanın yaşamaq ehtirasının ən son hədlərini göstərir.

Bir tayfa başqa bir tayfanın kişilərini necə əsir edir, öz inancı üzündən necə qəddarcasına hamısını öldürür - dəhşətli kadrlardır.

Bu gün dünya əhlinin təfəkkürü o filmdəki qəddar qəbilənin başbilenlərinin daşdığı düşüncədən çox da uzağa getməyib, bilirsiniz. Sadəcə, indi qəddar qəbilələrin, "fateh millətlər" in, "döyüşkən xalqlar" in, "ali irq" lərin öz qəddarlıqlarını, pis niyyətlərini həyata keçirməsinin qarşısını alan müxtəlif baryerlər, hərbi bloklar, ittifaqlar, dəhşətli silahlar var.

Bizim Qarabağ boyda olan İsrailin güclü ordusu, yaxşı silahı, atom bombası, ABŞ kimi daydayı olmasaydı, onun o bölgədə, ərəblərin əhatəsində yaşaması mümkün olardı mı? 2000 il əvvəlki kimi silib-süpürərdilər.

Dediyim odur ki, millət olaraq dünya üzərində başını salamət saxlamaq istəyirsənsə, güclü, mütəşəkkil, uzaqgörən, ağıllı olmalısın. İti caynağın, güclü pəncən, yeri gələndə qıcanan dişlərin olmalıdır. Yoxsa səni bu meşədə salamət qoymazlar. Düzdür, dovşan kimi koldan-kola sığınmaq da var, amma Allah kəssin elə mövcudluğu ki, ayının da şikarı olur, canavarın da, aslanın da, çaqqalın da, hələ göydə uçan qartalın, quzğunun da.

İndi gələk vaxtilə bizi 500 min azərbaycanlı Gürcüstandan qovacağı ilə hədələmiş, guya bu sayədə istəyinə çatmış sabiq gürcü nazirin dediklərinə, onun adı İrakli Okruaşvildir. Bir zamanlar o, çox gənc yaşında Mixail Saakaşvilinin komandasında iki ay baş prokuror, iki ay daxili işlər naziri, iki il də müdafiə naziri işləyib. Sonra adamı o vəzifədən götürüb, iqtisadi inkişaf naziri qoyublar. Daha sonra prezident Saakaşvili onu öz postundan iti qovan kimi qovub. Bu sözdə şişirtmə-filan yoxdur ha, gerçəkdən də elə olub. 2007-ci ilin sentyabrında onu yol verdiyi nöqsanlara, yekəbaşlıqlara, cinayətlərə görə çıdarlayıb türməyə basıblar, oktyabrda "yediklərinin hamısını" boynuna alıb, Saakaşviliyə qarşı etdiyi çıxışlardan imtina edib. Yeni Okruaşvili türmədən məcazi mənada sınıq-sınıq, çilik-çilik edəndən, bəzi versiyalara görə, sözün əsl mənasında pazlayandan sonra buraxıblar. Ondan sonra onu Gürcüstanda o qədər də ciddiylə alan yoxdur, oturub-durub özü üçün danışır.

Amma bu o demək deyil ki, biz adamın soyadının bir-iki hərfini dəyişərək ona "Oğraşvili" deməliyik (belə dəyənləri, yaxud da demək istəyənləri çəkinməyə çağırıram). O, bu adı haqq etsə də.

Xalqlar arasında köhnə düşmənçiliklərin yada salınmasına gəlincə isə, kəndimizlə 15-16 kilometr aralıda olan bir kəndin arasında keçmiş bir düşmənçilik epizodunu xatırlayıram. Ötən əsrin 80-ci illərində bizim kənddən bir oğlan 15-16 km o tərəfdəki kənddən bir qızı sevir. Elçilik məqamında qız tərəfin ağsaqqalı sayılan 80-85 yaşlı kişi başı əsə-əse hədisə yerinə gəlir. Ağsaqqal çatan kimi soruşur ki, oğlan hansı kənddədir, kimləndir. Deyirlər. Kəndimizin adı çəkilən kimi ağsaqqal deyir, bu iş olmaz, bəs 50 il qabaq o kənddən filankələrin şikayəti əsasında Mirçəfər Bağirov (Bağirov) bizim kənddən xeyli adamı güllələtdirib xəndəyə tökdü. İncəvara, bizim kəndin elçi heyətinə başçılıq edən ağsaqqal da bu hədisənin məğzini bilirmiş. O da deyib ki, ağsaqqal, bəs sizin kəndin o cavanları bizim kəndin zəhmətkeş adamlarının mal-heyvanını gecəylə oğurlayıb aparanda, südəmər uşaqları və buzovları ac, mələr qoyanda şikayətçi olmayadılar mı?

Bu sözdən sonra 50 il əvvəlın davasını aparan ağsaqqal durub məclisdən gedəsi olub. Amma nə olsun? O gün bir məclisdə yenə də o söhbət düşdü. 11-12 ildən sonra o hədisənin 100 ili tamam olacaq, amma hələ də danışılır. Yəqinə ümidverici detal odur ki, Bağirovun güllələtdiyi çapovulçulardan birinin bacısı nəvəsi etiraf etdi ki, Bağirov düz eləyib, yoxsa sabitlik yaratmaq olmazdı, quldurluq baş alıb gedərdi.

Uzun sözün kəsəsi, köhnə düşmənçilikləri təkrar-təkrar gündəmə gətirmək düzgün deyil, sadəcə, unutmamaq, yadda saxlamaq bəsdır. Bir də zəif olmamalısan ki, kiminsə mərhəmətinə, şəfqətinə möhtac olasan. Güclü ol, çomağını əlində saxla, amma hər yetənə də bir daş atma...

Azərbaycan növbəti dəfə Formula-1 yarışlarına ev sahibliyi etdi. Ötən həftənin son günlərində Bakıda böyük bir coşqu yaşandı. Rəsmi məlumatlara görə, yarışın ilk günü dünya mediasında Bakı haqqında 5 min məqalə dərc edilib. Bu məqalələrin əksəriyyəti pozitiv, bir qismi isə neytral mövqedə olub. Bütün bunları qiymətləndirən mütəxəssislər hesab edirlər ki, yarış Azərbaycanın dünyaya tanınması, Bakı haqqında məlumatların beynəlxalq səviyyədə yayılmasında böyük rol oynayıb.

Sosial şəbəkələrdə yaradılan haştaqlara diqqət etdikdə onu da görmək olur ki, dünya ölkələrində olan Formula 1 azarkeşləri Bakı trekinin həddindən artıq maraqlı olduğunu bildirirlər. Onların rəyləri arasında be-

Azərbaycan Formula 1 yarışlarından nələr qazandı - detallar

"Rəsmi rəqəmlərdə göstərilənə görə, Azərbaycan ötən illərdə 500 milyon manata qədər bu yarışlardan vəsait əldə edib" - iqtisadçı

le bir fikir də var ki, Bakıda keçirilən sərbəst yürüşlər, bütövlükdə Çin Qran-Prisindən daha maraqlı oldu.

Bəs Azərbaycan iqtisadi baxımdan bu yarışlardan daha nə qazandı?

Əvvəlcə onu qeyd edək ki, Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətinin (BŞH) icraçı direktoru Arif Rəhimov sponsorların cəlb olunması və yerli biznesin layihədə iştiraka inteqrasiyasından bəhs edərək, aşağıdakıları bildirdi: "Azərbaycan Qran-Prisinin podratçılarının 95 faizi yerli şirkətlərdir. Yerli biznes Azərbaycan Qran-Prisində inteqrasiya edir. Onların bəziləri ilə birbaşa, digərləri ilə dolayısı yolla işləyirik. Məsələn, Qran-Pri günlərində hotellər tamamilə dolu olur ki, bu da dolayısı ilə qarşılıqlı fəaliyyətdir. Bundan başqa, bu il SO-CAR şirkəti titullu sponsorumuz oldu. Biz həmçinin yerli rabitə operatorunu da cəlb etmişik, o, belə desək, dəstək sponsoru olub. Konsertlərə də sponsorları cəlb edirik. Digər tərəfdən, bizim yanmdolaylı tərəfdaşlarımız da var. Çoxlu sayda podratçılarımız mövcuddur və onların 95 faizi yerli şirkətlərdir. Bu da onlara layihədə iştiraka kömək edir".

A.Rəhimov əlavə edib ki, sərbəst yerləşmə zonasında yerli kafe və restoranlar fəaliyyət göstərir və bunun sayəsində onlar əlavə inkişaf imkanlarına malik olur, habelə özlərini yürüşə gələn qonaqlara göstərmək şansı əldə edirlər.

2018-ci ildə Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti (BŞH) Formula 1 yarışlarının iqtisadiyata göstərdiyi təsirlərə dair aparılmış araşdırmanın nəticələrinə dair hazırlanmış hesabatda qeyd edib ki, indiyədək Bakıda keçirilmiş Formula 1 yarışları ölkənin iqtisadiyyatına ümumilikdə 277,3 milyon dollar gəlir gətirib.

Hesabatda 277,3 milyon dollar olaraq göstərilən yekun məbləğ yarışlar ərəfəsində F1 ilə əlaqədar olaraq Bakıya gələnlərin xərcləri əsasında yaradılmış birbaşa və dolaylı gəlirləri əhatə edib. Bu rəqəmə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində, o cümlədən pəşəkar xidmətlər, hotel və mehmanxana, restoran, nəqliyyat, sosial və mədəni xidmətlər, kənd təsərrüfatı, poçt və telekommunikasiya, topdan ticarət və elektrik, qaz, su və digər sektorlarda qeydə alınmış gəlirlər daxildir.

Birbaşa gəlirlərdə əsas yeri turizm sektoru tutur ki, Bakıda baş tutmuş iki Qran Pri ərəfəsində qeydə alınmış birbaşa gəlirlərin 22,7 milyon dolları məhz bu sektorun payına düşür. Sözügedən dövr ərzində ümumilikdə birbaşa gəlirlər 164,2 milyon dollar təşkil edib ki, bu rəqəmə F1 ilə əlaqədar Bakıya gələn qonaq və yarış iştirakçılarına mehmanxana, restoran, nəqliyyat və s. istiqamətlər üzrə təqdim olunmuş məhsul və xidmətlər, həmçinin bu məhsul və xidmətlərlə birbaşa əlaqədə yaradılmış digər gəlirlər daxildir.

Rəsmi məlumatlara görə, ildən-ilə xərclər azalır, gəlirlər isə artır. Bu il Azərbaycanın nə qədər qazanması ilə bağlı hələ ki rəqəmlər açıqlanmayıb. Lakin "Yeni Müsavat"ın yarışda iştirak edən reportyor qrupu kimi qeyd edə bilirik ki, Qran-Pri zamanı boş yer tapmaq çox çətin idi. Xüsusilə də xarici vətəndaşlar yarış seyr edir, Bakı bulvarında gəzir, yaradılan şəraitdən faydalanırdılar.

Prezidentin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov öz məqaləsində yarışın Azərbaycana verdiyi fayda ilə bağlı bildirmişdi ki, Formula 1 onlarla ölkədə nümayiş etdirilir, bütün dünyada 500 milyonluq izləyici auditoriyasına malikdir: "Təbii ki, ildən-ilə ölkəmizə gələn turistlərin sayının artdığına bu yarışmanın böyük payı vardır. Bundan başqa, Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkətində 113 daimi işçi çalışır, yarışlar yaxınlaşdıqca işə cəlb olunanların sayı artır və təxminən min nəfəri ötür..."

Prezidentin köməkçisi yazırdı ki, 2018-ci ildə Formula 1 Azərbaycan Qran-Prisində ümumilikdə 94 min tamaşaçı iştirak edib: "...Statistikaya əsasən, 2016-cı ildə bu yarışlara 5 min, sonrakı illərdə isə 3 min könüllü cəlb edilib. Sevindirici haldır ki, gənclərimiz könüllülük hərəkətinə böyük həvəslə qoşulur və ötən 4 il ərzində könüllü olmaq üçün müraciət edənlərin sayı 50 min nəfəri

ötüb. Onu da qeyd etmək istərdim ki, Formula 1-i izləmək üçün ölkəmizə gələn xarici turistlərin, avtomobilsevərlərin sayında da ildən-ilə ciddi artım müşahidə olunur. Builki yarışmanı izləmək üçün 78 ölkədən avtoidman həvəskarları Azərbaycana təşrif buyurub".

"Yeni Müsavat" a danışan iqtisadçı Fikrət Yusifov söyləyib ki, ilk illərdən fərqli olaraq, sonrakı illərdə yarışlar Azərbaycana gəlir gətirməyə başladı:

"Yarışların bir çox ölkələrə yayımlanması, reklamların verilməsi hamısı gəlirdir. Bütün bunlar eyni zamanda Azərbaycanın təbliği və təqdimatı deməkdir və turistlərin ölkəmizə cəlb edilməsi üçün bir vasitədir. Rəsmi rəqəmlərdə göstərilənə görə, Azərbaycan ötən illərdə 500 milyon manata qədər bu yarışlardan vəsait əldə edib. Hesab edirəm ki, bunu normal gəlir kimi dəyərləndirmək mümkündür. Təbii ki, burada xərclərə də baxmaq lazımdır. Biz müşahidə etdik ki, SO-CAR-in da yarışlarda reklamı gedirdi. Reklam bu cür şirkətlər üçün çox önəmli bir məsələdir. Baxırıq ki, hətta tanınmış futbol klubları belə özlərini reklama vəsait xərcləyirlər. Ona görə də söyləmək olar ki, bu şirkətlərin reklamlarının yayımlanması, dünyada həmin şirkətlərin piarı baxımından da önəmlidir".

Azərbaycan Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Avropa Regionu üzrə sədri seçildi

DGK sədrinin müavini **İqbal Babayev**:
 "Avropa məhz müterəqqi islahatlara səs verdi"

Aprelin 26-da Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində Ümumdünya Gömrük Təşkilatı Avropa Regionu Gömrük Xidməti Rəhbərlərinin Konfransı keçirilib.

Musavat.com-un məlumatına görə, həmin tədbirlə bağlı keçirilən mətbuat konfransında Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini İqbal Babayev deyib ki, beynəlxalq tədbirdə Azərbaycan Respublikasını Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edib: "Konfransda Ümumdünya Gömrük Təşkilatı Avropa regionunun tranzit sistemlərinin uyğunlaşdırılması, ÜGT-də əlavə dillərin istifadəsi, ÜGT-yə qoşulma ilə əlaqədar işçi qrupun fəaliyyətinin nəticələri, ÜGT-də fəaliyyətin qiymətləndirilməsi alətinin hazırlanması, 2019-2022-ci illər üzrə hazırlanacaq Strateji Planda Avropa regionunun prioritetləri, ÜGT-nin qayda və prosedurlarının təkmilləşdirilməsi, ÜGT-nin regional laboratoriyalarının texniki şərtlərinin qəbul edilməsi, ÜGT Avropa regionunun ÜGT-nin Komitə və orqanlarında təmsil edilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Konfransda ÜGT-nin Potensialın Gücləndirilməsi üzrə Bakıda yerləşən Avropa Regional Ofisinin rəhbərinin və ÜGT-nin Maliyyə Komitəsinin sədrinin hesabatları dinlənilib və bundan sonra Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Gömrük Əməkdaşlıq Şurasının sədr müavini, Avropa Regionu üzrə rəhbəri vəzifəsinə seçkilər keçirilib. Seçkilər zamanı ayrılmış vaxtın sonuncu saatında qeyd olunan vəzifəyə Avropa İttifaqı tərəfindən Yunanistanın namizədliyi irəli sürülüb. Məhz bu namizədlik Avropa İttifaqı tərəfindən dəstəkləndiyi üçün gərgin müzakirələr aparılıb. Ümumi razılıq əldə olunmadığından məsələnin müzakirəsi növbəti günə keçirilib. Bununla əlaqədar, Azərbaycan nümayəndə heyətinin gün

boyunca Avropa İttifaqının nümayəndələri, o cümlədən Yunanistan, Böyük Britaniya və Rusiya gömrük xidmətlərinin rəhbər vəzifəli şəxsləri ilə məsələyə dair geniş spektrli müzakirələr aparılıb.

Sədr müavini bildirib ki, konfransın öz işini davam etdirdiyi dövrdə məsələ yenidən müzakirə edilib və Böyük Britaniya gömrük xidmətinin rəhbəri Azərbaycanın namizədliyi barədə öz müsbət mövqeyini bildirib: "Bununla yanaşı, Qazaxıstan, Türkiyə, Belarus gömrük xidmətlərinin nümayəndələri də müsbət rəylə çıxış edib və ağır keçən müzakirələrdən sonra Azərbaycan 2 il müddətinə Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Gömrük Əməkdaşlıq Şurasının sədr müavini, Avropa Regionu üzrə rəhbəri seçilib. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bütün sahələrdə, o cümlədən gömrük sisteminə aparılan ciddi islahatların məntiqi nəticəsidir ki, Azərbaycan Respublikası 53 dövləti özündə birləşdirən ÜGT Gömrük

Əməkdaşlıq Şurasının sədr müavini, Avropa Regionu üzrə rəhbəri seçildi. Avropa məhz bu müterəqqi islahatlara səs verdi".

İ.Babayev söyləyib ki, sədrliyimiz dövlət maraqlarımızın qorunması baxımından da önəmlidir: "Bu hal turizm, ölkəyə vəsait gəlməsi baxımından da əhəmiyyətlidir. Digər tərəfdən isə Azərbaycanın dünyanın siyasi arenasında yeri daha da möhkəmlənir. Bütün dünya da bilir ki, bizim torpaqlarımızın 20 faizi işğal olunub. Yeni haqq sözümlü dünyaya çatdırmaq baxımından da sədr seçilməyimiz faydalıdır".

İ.Babayev bildirib ki, konfransda çıxışı zamanı DGK sədri Səfər Mehdiyev bütün ölkələrlə güzgüli statistika ilə işləməyə hazır olduğunu bildirib: "Orada biz bir neçə ölkə ilə güzgüli statistika ilə işləməyə razılaşırdıq. Cənab sədr bildirdi ki, bizim gömrük xidmətində işlər tamamilə şəffaf aparılır. Bunu da sübut etmək üçün güzgüli statistika ilə işlə-

yə bilərik. Son illər Azərbaycanda siyasi, iqtisadi, humanitar mövzularda keçirilən beynəlxalq konfrans və forumlar, I Avropa Oyunları, IV İslam Həmrəyliyi Oyunları və "Formula 1" kimi mötəbər idman yarışları, mədəniyyət və incəsənət sahəsində beynəlxalq tədbirlər dövlətimiz və onun rəhbəri tərəfindən dünyanın tərəqqisinə yönələn töhfələr kimi dəyərləndirilir.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən beynəlxalq ticarətin təhlükəsiz şəkildə reallaşdırılması, sərhədkeçmə proseslərinin sürətləndirilməsi, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi məqsədilə atılan addımlar, həyata keçirilən islahatlar, eyni zamanda gömrük orqanlarının bu istiqamətdə qarşıya qoyulan vəzifələri uğurla icra etməsi təkcə Azərbaycan vətəndaşlarının deyil, region və dünya dövlətlərinin də iqtisadi inkişafına, xalqların rifahının yaxşılaşdırılmasına münbit şərait yaradır. Bu da Azərbaycanın dünyada nüfuzunun sürətlə artmasını, ölkəmizə beynəlxalq aləmdə göstərilən etimadın yüksəlməsini təmin edən amillərdir.

Azərbaycan Prezidentinin rəhbərliyi ilə ölkədə bütün sahələrdə olduğu kimi, gömrük sisteminə aparılan islahatlar da kompleks xarakter daşıyır. İslahatlar fiskal siyasətin, maliyyə-uçot sisteminin düzgün qurulmasını, şəffaflığın təmin edilməsini, qaçaqmalçılığa qarşı effektiv mübarizə aparılmasını təmin etməklə yanaşı, ölkə gömrüyünün dünya gömrük ailəsinin ən etibarlı üzvünə çevrilməsinə şərait yaradır".

Sədr müavini vurğulayıb ki, təkcə son bir ildə Azərbaycanda 100-dən çox ölkədən ümumilikdə mindən artıq nümayəndənin, beynəlxalq ekspertlərin, gömrük xidməti rəhbərlərinin, hökumət və özəl sektor təmsilçilərinin iştirakı ilə keçirilən Gömrük və Logistika üzrə Səlahiyyətli İqtisadi Operatorlar Beynəlxalq Assosiasiyasının illik Assambleyası və Konfransı, Narkotiklərlə Mübarizə üzrə 36-cı

Elman Rüstəmovun manat arxayınlığı

Ekspert: "Baş bankir yalnız ilin sonunadək olan müddət üçün belə arxayın danışa bilər..."

Hazırda Azərbaycanda manatın məzənnəsinə hansısa təzyiqlər mövcud deyil. Bu barədə jurnalistlərə Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov deyib. Baş bankirin fikrincə, manatın məzənnəsinin dəyişməsinə gətirəcək şərtlər yoxdur.

Mərkəzi Bank rəhbərinin milli valyutanın məzənnəsi ilə bağlı arxayınlığı nədən qaynaqlanır? Manatın hazırkı mövqeyini nə qədər sabit hesab etmək olar? Sualları cavablandıran iqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov hesab edir ki, baş bankir daha çox manatın yaxınmüddətli dövrdəki məzənnəsindən rahat ola bilər: "Elman Rüstəmov qarşıdakı 2-3 illik dövr üçün manatın məzənnəsi barədə elə danışsa da, bunu arxayınlıq kimi qiymətləndirmək olardı. Baş bankir yalnız bu il üçün məzənnəyə heç bir təhlükənin olmadığını qeyd edib ki, bunun üçün də real əsaslar mövcuddur. Makroiqtisadi vəziyyətdən xəbərdar olan bir şəxs kimi E.Rüstəmov bilir ki, artıq dörd ay arxada qalmış bu ilin sonunadək milli valyutayı dəyərsizləşdirəcək amillər gözlənilir. Buna əsas verən birinci amil neftin dünya bazar qiyməti və həmin qiymətə uyğun olaraq ölkəyə daxil olan valyutanın həcmidir. Bundan başqa, ölkənin ticarət və tədiyə balansında da vəziyyət qənaətbəxşdir. Yeni ölkəyə daxil olan xarici valyuta ilə ölkədən çıxan valyuta arasında fərq birincinin xeyrinədir. Bu balans 2014-2016-cı illərdə ölkədən çıxan valyutanın xeyrinə pozulmuşdu, 2017-ci ilin ortalarından etibarən düzəlməyə başladı".

Qeyd edək ki, bu il Azərbaycana xaricdən mal idxalında kəskin artım baş verib. Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatına əsasən 2019-cu ilin 3 ayı üzrə xaricdən məhsul idxalı 3.135 milyard dollara çatıb ki, bu da 2018-ci eyni dövrünə nisbətən 944 milyon dollar (43 faiz) artım deməkdir. İdxalın belə artması inflyasiyanı gücləndirməklə manatın məzənnəsinə təzyiqli artıra bilərmi? P.Heydərovun fikrincə, idxalın strukturunda belə bir təhlükənin real olmadığını göstərir: "İdxalın strukturunda gündəlik tələbat mallarının payında kəskin artım hiss olunmur. Düzdür, ümumilikdə idxalın artması müsbət hal deyil. Amma bizdə idxalın bu artımı daha çox iqtisadiyyatın inkişafı ilə bağlıdır. Son 2 ildə yaranmış makroiqtisadi sabitlik iqtisadiyyatda müəyyən canlanmaya səbəb olub. Nəticədə idxalda artım baş verib. Bu artım daxili bazarda xarici valyutaya olan tələbatı da kəskin artırır. Amma hesab edirəm ki, bu ilin ikinci yarısından etibarən idxaldakı artım tempinin zəifləməsinə müşahidə edə bilərik".

İqtisadçı-ekspertin fikrincə, Azərbaycan manatının məzənnəsinə yeganə real təhlükə neftin qiymətidir: "Bu qiymət 50 dollardan aşağı düşsə, valyuta bazarında gərginlik yaranar, 40 dollardan aşağı düşsə, istər-istəməz milli valyutanın məzənnəsini sərbəst buraxmaq zərurəti yaranar. Çünki bu halda Mərkəzi Bankın məzənnəni saxlamaq üçün imkanları yoxdur - ən yaxşı halda buna 2 ay nail olmaq mümkündür. Neftin dünya bazar qiymətinin isə ilin sonunadək 60-70 dollar aralığında dəyişəcəyi gözlənilir. Bu gün dünya neft bazarında əsas söz sahibi ABŞ və Səudiyyə Ərəbistanıdır. Onların arasında hərbi-siyasi əməkdaşlıq olsa da, Ər-Riyad heç bir halda neftin qiymətinin 50 dollardan aşağı düşməsinə imkan verməz. Çünki bu, onun özünün iqtisadiyyatı üçün kəskin fəsadlar deməkdir. Hər nə qədər də Səudiyyə Ərəbistanı düşməni olan İrənin bazardakı yerini doldursa belə, qiymətin indiki səviyyədən aşağı düşməsinə də imkan verəcək niyyətdə deyil".

□ Dünya SAKIT,
 "Yeni Musavat"

Beynəlxalq Konfrans kimi tədbirlər Azərbaycan gömrük orqanlarının beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun bariz nümunəsidir: "İstər adıçəkilən beynəlxalq tədbirlər, istərsə də bu ilin iyununda Ümumdünya Gömrük Təşkilatının Bakıda keçiriləcək informasiya texno-

logiyaları sahəsində beynəlxalq konfrans və sərgisi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bilavasitə dəstəyi, tapşırıq və tövsiyələri əsasında təşkil olunan mühüm tədbirlərdir".

□ Əli RAİS,
 Musavat.com,
 Fotolar: Elçin Əkbərov

Bu günlərdə Bakıda keçirilən "Formula-1" Azərbaycan Qran Prisinin açılış mərasimində Azərbaycanın Dövlət Himni yeni aranjestəndə səsləndirildi. Qeyd edək ki, himnimizin yeni aranjestəni bəstəkar Azad Vəliyevə məxsusdur. Himni əməkdar artistlər Bəyimxanım Vəliyeva və Nurlan Növrəslilə birlikdə, həm muğam, həm də klassik üslublarda ifa ediblər. Onları tərda Şəhriyar İmanov, nağarada Kamran Kərimov, violonçeldə Emin Qaliev, həm nağarada Hüsemməddin Əzizov müşayiət edib.

Beləliklə, Dövlət Himnimizin yeni aranjestəni əksəriyyət tərəfindən maraqla, pozitiv qarşılıb. Halbuki bu günə qədər himnimizin yeni aranjestəndə təqdim olunması, həcmnin azaldılması, sözlərinin, tonallıq və ladinin, ritminin dəyişdirilməsi, hətta tamamilə ləğv olunub, yeni himn yazılması ilə bağlı müəyyən təkliflər olmuşdu. Amma həmin təkliflər ictimaiyyət tərəfindən heç də birmanal qarşılıbmayıb, ciddi şəkildə tənqid olunub.

Ən son olaraq ötən il deputat Tahir Kərimli himnimizin həcmnin azaldılması ilə bağlı təklif irəli sürmüşdü:

"Dəfələrlə deyilib ki, himnimizin həcmni azaltmaq lazımdır, bunu əzəmətli bir himnə çevirmək lazımdır. Azərbaycan hələ müstəqil olmadığı dövrdən

Dövlət Himnimiz yeni aranjestəndə - kimlər bəyəndi, kimlər yox?

Bəstəkarlar İttifaqının katibi: "Himnimizi olduğu kimi, sanballı, möhtəşəm şəkildə saxlamalıyıq"

Gövhər Həsənzadə

Aygün Səmədzadə

Zəmfira Qafarova

uşaqlarımı məcbur edirdim ki, Azərbaycanın Dövlət Himni oxusunlar. Digər dövlətlərin himnləri 2-2.5 dəqiqə olduğu halda, Azərbaycanın dövlət himni 4 dəqiqədir. Özü də minor ladında. Bu, mərsiyə deyil axı.

Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının da himninin musiqisini yazıb. O, indikindən daha nik-

bin idi. Bunlar nəzərə alınmalıdır. Xahiş edirəm, himnin həcmi azaldılsın, yorucu luqdan xilas olsun, bədbin notlar götürülsün". Deputat Araz Əlizadə də bir müddət bundan əvvəl himnimizi mərsiyə adlandırmışdı. Onların bu fikirlərinə ilk olaraq elə öz həmkarları tərəfindən kəskin reaksiya bildirilmişdi.

Onu da əlavə edək ki, him-

nimizin bundan əvvəl aranjestəni bəstəkar Rauf Əliyevə məxsus olub. Belə ki, bəstəkar 2015-ci ildə Dövlət Himninin partiturasını yenidən orkestrləşdirmiş, redaktə etmişdi. Həmin redaktə ilə himnimiz 2015-ci ildə Birinci Avropa Oyunlarında, 2017-ci ildə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarında səsləndirilib.

Qeyd etdiyimiz kimi, son olaraq bəstəkar Azad Vəliyevin yeni aranjestəni səslənən himnimiz əksəriyyət tərəfindən pozitiv qarşılıb. Bəs bəstəkar və peşəkar musiqiçilər bu yeniliyə necə münasibət bəsləyir?

Tanınmış bəstəkar, əməkdar artist Gövhər Həsənzadə himnimizlə bağlı yeniliyə bu cür mövqə bildirdi: "Sözün düzü, hələ ki yeni aranjestənlə tanış deyiləm. Əgər yeni ifa Bəyimxanım Vəliyeva, Nurlan Növrəslilə, Şəhriyar İmanova məxsusdursa, yaqin ki, yaqis olar, çünki onlar peşəkarlardır. Mən həmişə yeniliklərin tərəfdarıyam, amma bu yenilik mütləq şəkildə peşəkarlar tərəfindən edilməlidir".

Xalq artisti, Bəstəkarlar İttifaqının üzvü Aygün Səmədzadə artıq yeni aranjestəndə olan himnimizi dinlədiyini və münasibətinin yaqis olduğunu dedi:

"Dinlədim və normal qarşılıb. Ümumiyyətlə, himnimizin strukturuna, sözlərinə, ladına toxunulmadan edilən yeniliyə münasibət pis deyil. Yeter ki, himnimizə toxunulmasın, çünki o bizim dövlətimizə məxsusdur, ona toxunmaq olmaz".

Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının katibi, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru, tanınmış musiqişünas Zəmfira Qafarova isə himnimizin bəstəkarı kimi təqdim edilməsini bəyəmədiyini bildirdi: "Bir qədər öncə himnimizin yeni variantda aranjestəni dinlədim. Düşünürəm ki, Dövlət Himnimizi bu səpkidə vermək olmaz. Çünki himn mahnı deyil. Himnimizi olduğu kimi, sanballı, möhtəşəm şəkildə saxlamalıyıq. Şəxsən mənəm xoşuma gəlmədi".

Q Xalida GƏRAY, "Yeni Müsavat"

"Heç kəs Avropa Birliyi ilə münasibətlərimizin qarşısını ala bilməz" - deputat

Asim Mollazadə: "Avropa Birliyi Azərbaycanın önəmini çox gözəl anlayır"

Azərbaycan və Avropa Birliyi arasında imzalanaacaq saziş üzərində işlər davam edir. Xatırladaq ki, bu ayın əvvəlində xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Brüssel şəhərində Azərbaycan-Avropa İttifaqı Əməkdaşlıq Şurasının 16-cı iclasında çıxışı zamanı demişdi ki, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında yeni sazişin 90 faizi razılaşdırılıb.

Bu arada Azərbaycanın önəmi ilə bağlı Avropa ailəsinə üzv ölkələrin təmsilçiləri tərəfindən müsbət mesajlar eşidilməkdədir. "Azərbaycan həm Latviya, həm də Avropa İttifaqı (Aİ) üçün mühüm tərəfdaşdır. Aİ ilə Azərbaycan arasında münasibətlər həm iqtisadi inteqrasiyanı, həm də siyasi əməkdaşlığı ehtiva edir". Bunu Latviya parlamentinin üzvü Boris Tsileviç bildirib.

"Azərbaycanla siyasət və enerji baxımından orta q mövqedən çıxış edirik. Bu gün Bakıda biznes forum oldu. Yaqin gələcəkdə Zaqrebədə də biznes forum keçiriləcək. İqtisadi məsələlərlə bağlı hökumətlərarası komissiyanın ilk iclası bu ilin sonu və ya gələn ilin əvvəlində keçiriləcək. Bu, bir sıra məsələlərin müzakirəsi baxımından imkanlar açacaq".

ONA-nın məlumatına görə, bu sözləri Xorvatiya baş nazirinin müavini, Xarici İşlər və Avropa məsələləri naziri, xanım Mariya Peçinoviç Bu-

Asim Mollazadə

riç Bakıda Azərbaycan XİN başçısı Elmar Məmmədovla görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib.

"Hamı Azərbaycanla Avropa İttifaqı (Aİ) arasında imzalanaacaq sazişi gözləyir və bu, yaqis haldır". "Report" xəbər verir ki, bunu da jurnalistlərə açıqlamasında Aİ-nin Azərbaycanı nüməyəndəliyinin rəhbəri Kestutis Yankauskas bildirib. "Keçən həftə ticarət üzrə danışıqlar həyata keçirildi. Azərbaycan hökuməti 3 gün ərzində zəhmət çəkdi. Müzakirə predmeti olan məsələlərlə bağlı 5 videokonfrans gözlənilir. Mən sizə tam əminliklə deyə bilərəm ki, hər iki tərəfdə bu sazişin imzalanması üçün qətiyyət var. Hər iki tərəf onun mümkün qədər tez imzalanması üçün çalışır və kifayət

qədər iddialı sazişdir. Dövlət satınalmaları ilə bağlı məsələ çox ciddi müzakirə predmetidir. Bu, sazişin bir hissəsi olacaq və hamıya təsir edəcək. İşlərin yekunlaşdırılması üçün firsətlərdən biri məhz Brüsselə keçiriləcək tədbirdir. Bu tədbir 13-14 may tarixlərində keçiriləcək. 6 dövlət başçısı, məhz "Şərq Tərəfdaşlığı" dövlətlərinin rəhbərləri və Azərbaycan prezidenti bu konfransda iştirak edəcəklər", - deyə K. Yankauskas əlavə edib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında sazişin məhz bu ilin may ayının 13-də imzalanması nəzərdə tutulduğunu deyilsə də, sonradan XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva bunu təkzib etdi. "Çünki ölkəmizlə Av-

ropa İttifaqı arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin hüquqi əsasını təşkil edəcək saziş üzrə danışıqlar hələ ki davam etdirilir", - XİN rəsmisi deyib.

Milli Məclisin son plenar iclasında parlamentin İctimai Birliklər və Dini Qurumlar Komitəsinin sədri, hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov qeyd edib ki, ölkə daxilində də sənədin imzalanmasına əngəl olan qüvvələr var. Parlamentin sədri Oqtay Əsədov isə qeyd edib ki, sazişin imzalanmasına maneə törədən qüvvələr ermənilərdir: "Saziş layihəsində Dağlıq Qarabağ ərazisi Azərbaycanın ərazisi kimi qeyd olunub, biz buna nail olmuşuq. Texniki məsələlər qalıb ki, onlar da həll edilir". Sədr deyib ki, bu saziş Azərbaycan xalqının xeyrinə olacaq.

ADİP sədri, deputat Asim Mollazadə də gələn ay sazişin imzalanmayacağını bildirdi: "Azərbaycan hələ bu işləri davam etdirir. Mənə elə gəlir ki, bu məsələ ilə bağlı yanlış məlumat verilmişdi. Danışıqlar aparılır, işlər gedir. Ümidvaram ki, sonda bir nəticə olacaq. Amma hazırda hansısa imzalanma proseduru gözlənilmir. Xarici İşlər Nazirliyi də bu məsələ ilə bağlı məlumat yayıb. Çünki danışıqlar prosesini məhz XİN aparır. Ümid edirəm ki, sonda bu, müsbət nəticələnməkdir. Amma hazırda sənəd üzərində iş gedir". **A.Mollazadə qeyd etdi ki, əsas müzakirə mövzusu olan məsələlər iqtisadiyyatla bağlıdır:** "Xirdə məsələlər qalıb. Mən əminəm ki, sonda razılıq olacaq". Deputatın fikrincə, Avropa Birliyi Azərbaycanın önəmini çox gözəl anlayır: "Cənubi

Qafqaz bölgəsində Avropa Birliyinin iqtisadiyyat, enerji məsələləri ilə bağlı ən önəmli tərəfdaşı Azərbaycandır. Mən əminəm ki, bu saziş, nəhayət, imzalanacaq, bizim əməkdaşlığımız daha da güclənəcək. Çoxşaxəli əməkdaşlıq üçün böyük bir potensial var. Azərbaycanın Avropa Birliyi ilə tərəfdaşlıq sazişi var. Bu gün bizim Avropa Birliyi ilə əmək-

daşlığımızın çoxşaxəli olmasını özündə ehtiva edən sənədin üzərində iş gedir. Azərbaycan əməkdaşlığa hazırdır və bunun üçün çox böyük işlər görməliyik". A.Mollazadə hansısa pis sürprizlərlə üzləşəcəyimizi güman etmir: "Heç kəs Avropa Birliyi ilə münasibətlərimizin qarşısını ala bilməz".

Q Cavid TURAN, "Yeni Müsavat"

Emin Milli

Camal Əli

Repçi Meydan TV-nin başına gətirildi

Emin Millini Camal Əli əvəzlədi; o, 1 il əvvəl layihəni tərk edibmiş?

Emin Millini Meydan TV-nin direktoru vəzifəsində əvəz edəcək şəxs kimliyi bilinib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu vəzifəyə kanalın əməkdaşı Camal Əli seçilib.

Camal məşhur "Host" rep qrupunun üzvlərindən biri olub və Almaniya da yaşayır. Əldə etdiyimiz məlumata görə, E.Milli təqribən 1 il əvvəl Meydan TV-dən ayrılıbmış. Sadəcə, qərar aprelin 28-də açıqlanıb.

Onun layihəni tərk etməsinin qeyri-rəsmi səbəbləri bilinmir. Lakin məlumatlara görə, uzun müddətdir ki, E.Milli Meydan TV-də direktorluq etmədi, materialların yayımında təsir imkanları yox idi. Çünki qrant ayıran mənbələr və fondlar TV-nin rəhbər postu ilə bağlı qərar verir.

E.Millinin sözlərinə görə, hakimiyyətdə də, müxalifətdə də, mediada da, QHT-lərdə də olan rəhbərlər 20-30 il ərzində eyni vəzifədə qalmamalıdır. "Heç 5 ildən çox eyni vəzifədə qalmaq məsləhət deyil. Bu liderlər öz yerlərini daha gənc, daha bilikli, daha çevik kadrlara verib getmək üçün özlərində cəsəret tapmalıdırlar".

Q EMİL, "Yeni Müsavat"

İrannın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad Zərif ABŞ-ı Tehranın beynəlxalq neft ticarətinə maneə törətmək istəyərək, "İranda diz çökdürməyə" və Tehran hökumətini devirməyə çalışmaqda ittiham edib. "Amerikanın Səsi"nin məlumatına görə, ABŞ-ın Fox telekanalına müsahibəsində Zərif deyib ki, İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu, ABŞ-ın milli təhlükəsizlik müşaviri Con Bolton və Səudiyyə Ərəbistanı və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin liderindən ibarət "B komandası" prezident Donald Trampı "onun istəmədiyi qarşılıqlıya" sürükləməyə çalışır.

Sitat: "Onlar ABŞ-ı azından İran rejimini dəyişmək məqsədilə müharibəyə sürükləməyə çalışırlar".

Fox telekanalına müsahibə verən milli təhlükəsizlik müşaviri Con Bolton isə ABŞ-ın məqsədinin rejimi deyil, onun davranışını dəyişməkdən ibarət olduğunu deyib. O, xüsusilə nüvə silahları və ballistik raket sınaqlarını vurğulayıb.

Zərifin ittihamlarını "təməmlə mənasız və dezinformasiya yaymaq cəhdləri" adlandıran Bolton deyib ki, "İran xalqı daha yaxşı hökumətə layiqdir".

Qeyd edək ki, ABŞ-İran münasibətləri ötən həftə Vaşinqtonun İrana qarşı sanksiyaları sərtləşdirməsindən sonra daha da pisləşib. Belə ki, Tramp ötən ilin noyabrında İrana qarşı elan edilmiş neft embarqosu zamanı 8 ölkəyə İrandan neft almaqla bağlı tənqidi gəzəti ləğv edib. Mayın əvvəlindən etibarən bu ölkələr İrandan neft alacaqları təqdirdə ABŞ sanksiyaları ilə üzləşəcək. İran hakimiyyəti isə bu qərarı tənqid edərək Fars körfəzində yerləşən Hörmüz boğazını bağlayacağı ilə hədələyib. Hörmüz boğazı dünyada neft ticarətinin həyata keçirildiyi əsas nöqtələrdən biridir. Hazırda Yaxın Şərqdə ixrac olunan neftin 40 faizə qədər bu boğazdan daşınır. Boğaza nəzarət isə İran ordusunun əlindədir.

Trampın sonuncu qərarından sonra İran XİN rəhbəri yerli İRİB agentliyinə müsahibəsində ölkəsinin nüvə silahlarının yayılmamasına dair sazişdən çıxma biləcəyini bildirdi. "İslam Respublikasının seçimi çoxdur və ölkə rəsmiləri onları nəzərdən keçirir... və nüvə silahının yayılmamasına dair saziş də onlardan biridir" - Zərif dövlətə məxsus İRİB agentliyinə müsahibəsində deyib.

Xatırladaq ki, uzun çəkən danışıqlar prosesindən sonra 2015-ci ildə İran və "altılıq" ölkələri - ABŞ, Rusiya, Çin, Britaniya, Fransa və Almaniyə - arasında nüvə anlaşması imzalanıb. Ancaq 2017-ci ilin yanvarında ABŞ prezidenti kimi fəaliyyətə başlayan Tramp bu sazişi tənqid edib, ötən ilin mayında isə Vaşinqton sazişindən çıxıb. Ancaq digər ölkələr, o cümlədən 3 Avropa ölkəsi sazişdə qalıb. İndi isə Tehran İran və Avropa arasında ticarətdə vəd edilmiş ödəniş mexanizmi ilə bağlı ləng irəliləyişi tənqid edir.

Məsələ ondadır ki, Tramp İrana qarşı sanksiyaları yenidən bərpa etdikdən sonra və hər dəfə yeni sanksiyalar qəbul edəndə Vaşinqton administrasiyası bəyan edib ki, sanksiyaların əsas məqsədi İranda hakimiyyəti dəyişmək deyil, rəsmi Tehranı iqtisadi cəhətdən zəiflətmək, onun

müdaxiləyə cəhd etməyiblər.

Ancaq bunun əvəzinə Vaşinqton Tehranın islamçı hökumətini devirməsi üçün baş verən hərəkətlərə dəstək verib. Məsələn, 2017-ci il dekabrın 29-da İranda baş verən etirazlara Vaşinqtondan açıq dəstək gəlib. Məşhədə başlayan etirazlar sonradan ölkə-

denti İranın islam inqilabı Keşikçiləri Korpusunu (Sepah Pasdaran İnqilabi İslami və ya sadəcə, Sepah - K.R.) terrorçu təşkilat kimi tanıyan qərarı imzalayıb. Eyni zamanda Trampın qərarında Sepahın xaricdə əməliyyatları üçün ixtisaslaşmış "Qüds" briqadası da terrorçu

Tramp İranda hakimiyyəti dəyişə biləcəkmi?

Vaşinqtonun Tehrana qarşı addımlarının arxasında dayanan faktorlar

Yaxın Şərqdəki fəallığını qarşısını almaq, islamçı müqavimət qruplarına dəstəyini dayandırmaq, raket proqramını məhdudlaşdırmaq məqsədi güdür.

Ancaq iranlılar buna inanmır. Məsələ ondadır ki, hər nə qədər Vaşinqton təkzib etsə də, xüsusən də Trampın iqtidarda olduğu dövrdə Tehrana qarşı atılan addımlar İranda hakimiyyətin dəyişdirilməsinə xidmət edir. Əlbəttə, indi söhbət ənənəvi metoddan, yeni birbaşa hərbi müdaxilədən getmir - baxmayaraq ki, daha əvvəl, xüsusən də Corc Buşun hakimiyyəti illərində belə plan vardı.

Amerikalıların İrana qarşı yalnız bir dəfə hərbi müdaxilə cəhdi olub. İslam inqilabından sonra Tehrandakı ABŞ səfirliyinin ələ keçirilib əməkdaşları girov götürüldükdən sonra Pentaqon İrana qısa müddətli müdaxilə planı hazırlayıb. "Qartal pəncəsi" əməliyyatına əsasən ABŞ hərbi təyyarələri və vertolyotları 25 aprel 1980-ci ildə İran ərazisinə daxil olub sürətli əməliyyatla Tehrandakı girovları azad etmişdi. Ancaq İranın mərkəzində Təbəs çölündə yerləşən köhnə hərbi aerodroma enən ABŞ hərbi qüvvələri qəflətən qalxan qum fırtınasına məruz qalıb və Tehrana hazırlanan əməliyyat uğursuzluğa düşür.

İranlılar bunu həm də Allahın inayəti olaraq təqdim edir. Sonrakı 40 ildə nədənsə amerikalılar İrana qarşı hərbi

nin bütün şəhərlərinə, o cümlədən Tehrana yayılmışdı və şüarlar da getdikcə siyasiləşirdi. Həmin vaxt ABŞ prezidenti Donald Tramp və Dövlət Departamenti ayrılıqda açıqlamalar yayaraq İrandakı etirazçılara dəstək verirdi.

Yeri gəlmişkən, 2017-ci ilin iyununda, yeni İrandakı etirazlardan 6 ay əvvəl ABŞ prezidenti Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsində İran əməliyyatları bölümünə Hizbullahın əfsanəvi komandiri İmad Muğniyənin və bin Ladenin öldürülməsi əməliyyatlarına rəhbərlik edən Maykl D'Andreani rəhbər təyin edib. Yaxın Şərqdə uzun illər xidmət etmiş və İslam dinini qəbul etməmiş, "Ayətullah Mayk" ləqəbli bu şəxs bölgədə gizli sui-qəsdlərin və əməliyyatların əsas aktyorlarından hesab olunur. Həm də həmin vaxt media yazırdı ki, ciddi kəşfiyyat işi təcürbəsi olan bu şəxsin əsas vəzifəsi İrani "içəri-dən qarşıdırmaq" olacaqdı.

Daha sonra İranda bir neçə silahlı hücum həyata keçirilib. İran rəsmiləri ehtimal edir ki, İslam Respublikası əleyhdarları olan qüvvələrə Vaşinqton stimulu verir. Yeri gəlmişkən, ötən ilin yanvarında Con Bolton İran hakimiyyətini devirmək üçün silahlı mübarizə apararaq "Xalqın Mücahidləri" təşkilatının qurultayında iştirak edərək inqilabın 40-cı ilini Tehrandakı keçirəcəklərini bəyan etmişdi.

April 8-də ABŞ prezidenti

təşkilat siyahısına daxil edilib.

ABŞ prezidenti deyib ki, bu qərarın əsas səbəbi İranın global terrorizmi dəstəkləməsi və bu fəaliyyəti Sepahın aparmasıdır. Onun sözlərinə görə, bu qərar İrana qarşı təzyiğin həcmi daha da böyüdükdür. Donald Tramp deyib ki, bu qərara əsasən, Sepahla əməkdaşlıq edən terrorizmə dəstək vermiş sayılacaq.

İran parlamenti isə buna cavab olaraq ABŞ ordusunu "terror təşkilatı" kimi tanıyan qanun qəbul edib. Təbii ki, bu qarşılıqlı "tanınmalar" iki ölkə arasında güc qurumlarını münaqişənin ortasına atır. İndi formal olaraq hər iki ölkənin silahlı qüvvələri bir-birini vurmaq üçün hüquqi əsas sahibdir. Lakin aydındır ki, ABŞ və İran ordusunun qarşı-qarşıya gəlib savaşması uzaq ehtimaldır. Sözsüz ki, son iki ildə qeyd olunan hərəkətlər birbaşa olmasa da, dolayısı ilə iki ölkəni gərginliyə çəkir. Vaşinqton birbaşa hərbi müdaxilə olmadan İran daxilindəki müxalif qrupları, o cümlədən narazı etnik qrupları islamçı hakimiyyətə qarşı qaldırmaq, həmçinin iqtisadi vəziyyətin pisləşməsi, sosial problemlərin artmasını hakimiyyətin zəiflədilməsi, hətta daha dərinə gedib hakimiyyətin devrilməsinə qədər irəliləməsinə arzulayıb.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Bir aktyorun "teatr": Zelenski Ukraynanı necə idarə edəcək?

Asim Mollazadə: "Əsas məsələ korrupsiyaya qarşı mübarizə və oliqarxların imkanlarının məhdudlaşdırılmasıdır"

Nəzakət Məmmədova: "İsa peyğəmbər də gəlsə, Ukraynanı birdən düzəldə bilməz"

Ukraynada seçki eyforiyası bitməkdədir, siyasət reallığına qayıtmaq tələb edir. İndi Vladimir Zelenski soyuq duş almış kimi reallıq hissələrini itirmədən həqiqətlərlə hesablaşmalı, ona uyğun davranmalıdır.

Artıq şoumenlik və teatr dövrü başa çatdı, xalq Zelenskidən ölkəni necə idarə edəcəyini, hansı qərarlar verəcəyini, sosial-iqtisadi islahatlar aparıb-aparmayacağını gözləyir.

Sabiq prezident Pyotr Poroşenkonun Ukrayna iqtisadiyyatını "reanimasiya"dan çıxara bilməməsi, Kremlin "iri pəncələri"nin hələ də Ukrayna torpaqlarını tapdalaya bilməsi Zelenskinin qarşısında ağır məsuliyyət qoyub. O, ölkəni necə idarə edəcək, vəziyyətdən çıxara biləcək?

Xüsusən də Zelenskinin Rusiya prezidenti Vladimir Putinə Donbasda rus pasportları paylanması görə verdiyi cavab iki ölkə arasında münasibətlərin yeni prezidentin dövründə də ürəkəçən olmayacağı qənaəti yaradır.

Onun sözlərinə görə, Donbasdakı problemlərin həlli üçün Rusiya ilə müzakirələrə hazırdır. O, Ukrayna ilə təhdid və təzyiqlə danışıqların aparılmaması gərəkdini bildirib: "Normandiya formatındakı müzakirədə Rusiyanın da gərginliyi azaltmağa hazır olduğunu göstərəcəyinə ümid edərəm. Öz tərəfimdən Ukrayna ilə Rusiyanın birgə var olması üçün yeni şərtlərdən danışmağa hazırıq".

Zelenski vəziyyətin həqiqi mənadə normalaşmasının yalnız Donbas və Krimdəki işğalın sonlandırılması ilə baş tutacağını bildirib: "Sözün həqiqi mənasında Ukrayna baş əyməyəcək!"

Zelenski Ukraynanın missiyasını açıqlayıb. O bildirib ki, ölkəsinin əsas hədəfi demokratiyaya xidmət edərək postsosvet ölkələrinə nümunə olmaqdır.

Rusiyalı senator Aleksey Puşkov isə deyib ki, Ukrayna müqəvədir, nümunə deyil: "Ukraynanın yeni prezidenti ilk növbədə Odessadakı qətlərin, Donbasdakı atışmanın səbəbkarlarını ədalət qarşısına çıxarmalı, millətçilərə qadağa tətbiq etməlidir".

Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri, deputat Asim Mollazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ukraynada bir çox problemlər mövcuddur.

A.Mollazadənin fikrincə, ilk növbədə əsas məsələ korrupsiyaya qarşı effektiv mübarizə və oliqarxların imkanlarının məhdudlaşdırılmasıdır.

"Ukraynanın Rusiya ilə olan problemlərindən əsas öz dövlət quruculuğudur. Bu gün vahid Ukrayna qurulması məsələsi var".

Deputat Zelenskinin bu problemlərin öhdəsindən təkbaşına deyil, komanda şəklində gəlməli olduğunu düşündür: "Hər məsələ bir adamdan asılı deyil və komanda formalaşarsa, islahatlar aparılarsa, uğurlardan danışmaq olar. Əks təqdirdə, oliqarxların savaşı ilə Ukrayna problemlərlə üzləşəcəksə vəziyyət daha da pisləşəcək".

Politoloq Nəzakət Məmmədova isə bildirdi ki, yeni prezidentin kökündən nəyisə dəyişəcəyi inandırıcı deyil. Onun sözlərinə görə, Ukrayna xaos vəziyyətə düşüb və iki güc arasında qalıb: "Zelenski yox, İsa peyğəmbər də gəlsə, Ukraynanı birdən düzəldə bilməz. Çünki prezidentin sehirli çubuğu yoxdur ki, problemləri birdən həll etsin. Zelenski imkanları daxilində korrupsiyanı aradan qaldıra bilər, qayda-qanunu yüksəldər, oliqarxların hakimiyyətini məhdudlaşdırabilir".

Eksperin fikrincə, onu hansı güc iqtidara gətirib, Zelenski həmin tərəfə üstünlük verməyə məcburdur: "Söhbət onun aktyor olmasından getmir. Ən peşəkar siyasətçi də hakimiyyətə gəlsəydi, problemləri birdən düzəldə bilməzdi. Çünki iqtisadiyyat dağılıb, ölkə döyüş poliqonuna çevrilib".

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

Sürət həddinin aşılması

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Əgər başlanğıcda tısbağa Axillesdən qabaqda olarsa, itıyaqalı Axilles heç zaman astagəl tısbağaya çata bilməyəcəkdir"

(qədim yunan filosofu Zenon)

Bilmirəm, o zəhlətökən, hər dəşikdən çıxan və az qala yuxumuza da girən reklamın ideyası kimə məxsusdur, ancaq vallah, biz hər şeyin iki dəfə artığını istəmirdik. Elə bir qat, normasında olsa bəsimiz idi. Görünür, başqa cür mümkün deyilmiş. Alın yazısıymış. Manıslar demişkən, nə olar, Allahım, ayırma bizi. İqtisadiyyat güclüdürsə, nə edə bilərsiniz?

Sözgəlişi, bugünlərdə bütün kanallarda ardıcıl olaraq bədii şura yaradılır və manıslara ciddi nəzarət olacaqdır. Daha efrdə söyüş söyən, şpaqat açan, ailə dağıdan, canım sənə desin, qoynundakı bir cüt narı hörmətli el ağsaqqallarımıza və nurlu ağbırçəklərimizə nümayiş etdirən tərbiyəsiz manıslara yer olmayacaqdır! Qərarın icrası isə elə manısların özünə tapşırılmışdır. Bu da başqa alternativsizlikdir. Manıslardan başqa kimimiz var efiri tapşırısan? Qoy indi özləri özlərinə nəzarət eləsinlər. Sovet vaxtı bir ara özünütenqid dəbə minmişdi, baxırdın, bütün müdirler çıxışa özlərini danlamaqla başlayırdılar.

Mövzudan ikiqat uzağa getdik, qayıdaq. Söhbət bizim çox bərk tərpenməyimizdən gedir. Baxın, paytaxtın mərkəzində Formula-1 yarış qurtarıb, ancaq magistral yollarımızda davam edir. Aeroport yolunda zibil daşıyan maşının pilotu, "Sabunçu-Zi-Bill" komandasının üzvü Mamed müəllim 171 sayılı marşrutu - "Bakı Nəqliyyat-Ferrari" komandasının pilotu Əhməd müəllimin idarə elədiyi avtobusu arxadan vurmuşdur. Nəticədə bir qrup sərnişin ikiqat sürətlə reanimasiyaya yerləşdirilmişdir. İndi sən kimə şikayət edəsən? Kimdən edəsən? Hansı xeyri var? Misal üçün, mən 67 sayılı marşrutu kefi istəyən dərədən-təpədən sürən bir qrup idiot sürücü və dispetçerlə ağızlaşmaqdan yorulmuşam, dəfələrlə əlaqədar orqanlara zəng vurub, şikayət eləmişəm, başımı ağrımaq özümə qalıbdır. Əlac ona qalır ikiqat sürətlə buradan cəhənnəm olub gedəsən. Ancaq hər yer də bizimkilərlə doludur, faktiki, getməyə yer qalmamışdır. Yəganə ümidim Antarktida idi, ora da bir neçə il qabaq Hüseyin müəllim plaket aparıb yapışdırdı ki, mən gedə bilməyim.

Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi paytaxtın Yeni Yasamal bölgəsində güzeştli mənzillər tikib satır. Dünən bu mənzillərdən 122 dənəsini satışa çıxarıblar və sizcə, evlər nə qədər müddətə satılıbdır? İnanılmazdır: 40 saniyəyə! Camaat evsizlikdən gör necə əziyyət çəkir. Azərbaycanda mənzil problemi necə dəhşətli miqyas almışdır. Sitat: "DEMO versiyanın qabaqcadan 1 ay ərzində işə salınması və iddiaçıların qabaqcadan xeyli məşq etməsi və iddiaçıları tərəfindən İT mütəxəssislərin prosesə cəlb edilməsi seçim zamanını xeyli dəyişib. Artıq ilk dəfə olaraq bu satışda ilk seçim 4-5 saniyə çəkdi. 38-40 saniyəyə isə bütün mənzil seçimi başa çatdı. Ekranı bütün prosesi müşahidə etmək mümkündür. Əvvəlcədən də yazanlar vardı ki, 6 saniyəyə DEMO-da seçim edə bilər". Xəbərdən sitatı nə üçün verdim? Sən demə, insanlar daha sürətli ev almaq, rəqibləri qabaqlamaq üçün kompüter mütəxəssisindən dərs almalı, məşq eləməli olurlar. Əlini daha sürətli tərpedənlər gələcəkdə Yeni Yasamalda sirk açıb fokus göstərə bilərlər, üstəlik, mərkəzdəki sirk köçürüləcəyi xəbəri var. Kosmik sürətlə sırasına yenisi əlavə olunur: azərbaycanlıların MİDA-dan ev alma sürəti. Haradasa işiq sürətinə yaxın bir şeydir.

Yazını isə bir lətifəvari olmuş əhvalatla bitirək. Bir gün yol polisi şotland fiziki Robert Uotson-Uottu sürət həddini aşdığı üçün saxlayır. Fizik deyir: "Əgər mən bilsəydim siz onunla nə edə bilərsiniz, heç vaxt radarı kəşf eləməzdim".

Ermənistanın Azərbaycana əsaslı ərazi iddiasının, davam edən işğal rejiminin düşmən ölkəyə "bəxş elədiyi" ən pis sürpriz onun bütün regional iqtisadi və enerjetik, kommunikasiya layihələrindən kənarında, blokada rejimində saxlanmasıdır. Nəticə etibarilə Ermənistan özünün sovetdən qalma rüşeym iqtisadiyyatı ilə on illərdir dünya iqtisadi sistemində çıxış əldə elə, inteqrasiya oluna bilmir və faktiki surətdə "iz-qoy" ("tullantı") ölkəyə çevrilib.

Diqqət çəkicidir ki, erməni xalqı bu acı durumdan bir il öncə etdiyi "məxmər inqilab" və hakimiyyətə gətirdiyi "demokrat" Nikol Paşinyan hesabına da qurtula bilmir. Bu, mümkün də deyil. Çünki normal tərəqqi üçün öncə gərək azad və müstəqil ölkə olasan. Sonra öz qonşularına qarşı açıq, səmimi və ədalətli mövqe tutasan, qonşunun torpaqlarına, harama göz dikməyəsən. Qonşularla dost-mehriban münasibətlər qura bilməyən, onlara qarşı ərazi iddiası ilə yaşayan bir xalqın - həm də öz ağasına güvənib bu iddia ilə yaşayan xalqın - rifaha qovuşması mümkünsüzdür. O ki ola Azərbaycan və Türkiyə kimi Ermənistan üçün açar dövlətlər rolunu oynayan qonşular... *****

Rəsmi İrəvan zaman ötdükcə bu sərt reallığı daha aydın şəkildə dərk eləməli olacaq. Erməni istəsə də, istəməsə də, proses artıq gedir və düşmən ölkəyə yeni bəd sürprizlər vəd edir. O sırada işğalçı ölkənin kənarında qaldığı, Azərbaycanın isə iştirakçılarından biri olduğu "Böyük İpək Yolu" layihəsini qeyd eləmək olar. Keçən həftə Pekində həmin layihə ilə bağlı "Bir kəmərlər - bir yol" 2-ci Beynəlxalq Əməkdaşlıq Forumu keçirildi. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də mötəbər tədbirdə iştirak və çıxış elədi.

Bir sıra digər dövlətlərin rəhbərlərinin də qatıldığı Forum "İpək yolu", o cümlədən "Dəmir ipək yolu" layihəsinin reallaşması yolunda mühüm hadisə sayıla bilər. Şübhə yox ki, bunun müsbət nəticələrini tezliklə görəyik. Nəticələrdən biri də Ermənistanın bu layihə ilə bağlı arzusunun çilik-çilik olmasıdır. Bunu erməni iqtisadçı-ekspertlər də etiraf edirlər.

"Ermənistanın axırncı 3 hökuməti "İpək yolu" layihələrini maliyyələşdirən İnfrastruktur Sərmayələri üzrə Asya Bankının təsisçisi olmaq üçün 5 milyon dol-

"İzqoy" Ermənistanın puç olan "İpək yolu" arzusu - Bakının blokada strategiyası

İşğalçı ölkə Rusiyanın vassalı rolunda qaldıqca tərəqqi yolunu tapa bilməyəcək; düşmən ölkənin "İpək yolu"na çıxması üçün tək yol: Qarabağı sahibinə qaytarmaq!; Ermənistanın sabiq baş nazirindən acı etiraflar: "Heç olmasa..."

lar xərcləməyi özünə rəva görmədi". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri Ermənistanın sabiq baş naziri, iqtisadçı Grant Baqratyan özünün facebook səhifəsində Pekin forumunu şərh edərkən yazıb.

Baqratyan bu xüsusda daha sonra bildirir: "Pekində ikinci "İpək yolu" forumu keçirilir. Forumda 40-a yaxın ölkənin rəhbərləri iştirak edir. Burada Putin, Nazarbəyev, Əliyev və başqaları var. 3 əsas yolun 6 yarımvariantı üzrə son dəqiqləşmələr aparılır. Maliyyələşməni 100 milyard dollar kapitalla və 1 trilyon dollar kredit resursuna malik İnfrastruktur Sərmayələri üzrə Asya Bankı həyata keçirir. Ermənistanın son 3 hökuməti isə bu bankın təsisçisi olmaq üçün 5 milyon dollara qıymadı. İndi isə həmin bankın vəsaiti hesabına rusiyalılar, azərbaycanlılar, gürcülər, qazaxlar və qırğızlar genişmiqyaslı inşaat işləri aparırlar. Avrasiya kontinenti 10 il sonra tanınmaz dərəcədə dəyişəcək. Yaxşı, qaz boru xətləri bizdən yan keçir. Neft boruları və dəmir yolları da eləcə. Yeni biz heç olmasa, avtonəqliyyat proqramlarına da cəlb oluna bilmərik?", - deyər keçmiş baş nazir və iqtisadçı ritorik bir şəkildə indiki Paşinyan hökumətindən soruşur.

Ona görə "ritorik" ki, qeyri-azad, müstəqil iqtisadi və xarici siyasət yürüdə bilməyən, üstəlik, əlverişsiz coğrafi mövqeyə malik Ermənistan heç bir iri iqtisadi layihə üçün artıq önəm kəsb eləmir. Odur ki, İrəvan "İpək yolu"na çıxış axtarmaqdan öncə yaxşı olar, Rusiyadan qurtuluş yolu arasın və müstəqil dövlət atributları əldə eləsin. Bu isə dəfələrlə qeyd elədiyimiz kimi, Azərbaycan və Türkiyə ilə qonşuluq münasibətlərini qaydaya salmaqdan keçir.

"İpək yolu"na çıxmaq üçün ilk növbədə Qarabağı sahibinə qaytarmaq gərəkdir. Bu, olmayacaqsız, Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyinə də hər hansı anlamı olmayacaq. Necə ki, keçən il "demokratik inqilab" da erməni xalqını ağ güncə çıxarmadı: işğalçı ölkə tənəzzülə doğru yolunu davam etdirir, bir il öncəki inqilab eyforiyasını isə sürətlə dərin məyusluq əvəz etməkdədir.

"Çoxsaylı faktorlar var ki, bir sualı bu gün aktual edir: həqiqətənmi bizdə ötən il inqilab baş verib, yoxsa sadəcə, hakimiyyət dəyişikliyi?" "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sitat 1 in.am portalındakı dününki baş məqaləndədir.

Ona görə "ritorik" ki, zir sistemi qalır ki, bu da əslə bir il öncə inqilab baş verdiyinə dələlət eləmir. Yaxud hakimiyyət daxilində real fraksiyaçılıq yerinə klan əlamətləri üzrə qruplaşmalar yaradılır ki, bu da köhnə sistemə xas idi. Və ya iqtisadi inqilab haqda bəyan edilsə də, hökumət cəmiyyətin başını "rəqəmlərlə", köhnə idarəçiliyə xas üsullarla qatmaqda davam edir. Acı reallıq isə belədir ki, iqtisadiyyatda kriminal-oligarxik struktur qalır. Bu da nəinki inqilabi təşəbbüsləri, adicə inkişafı belə boş çıxarır".

Məqalədə Ermənistanın xarici siyasət kursu ilə bağlı gözləntilərin də boş çıxdığı təəssüflə vurğulanır: "İnqilab dəyərlərinin maddiləşməməsi rusiyayönlü və birvektorlu qalmaqda davam edən xarici siyasətdə özünü daha aydın şəkildə göstərir. Nəticədə biz Ermənistan-Rusiya münasibətlərində böhranlı hallarla yanaşı, Ermənistan-AB və Ermənistan-ABŞ münasibətlərində durğunluqla üz-leşmişik".

Səbəb əslində müəllifə yaxşı bəlli olmalıdır: işğalçı Ermənistanın yeni rəhbərliyi də sələfləri kimi, səbəbi qoyub nəticələrlə uğursuz mübarizə aparır. Deməli, yekun eyni olacaq, daha dəqiqi, daha pis olacaq...

Müəllif yazır: "Məsələ, ölkədə super-baş na-

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Ermənistanın ərazilərini işğal etməsi nəticəsində Azərbaycan dövlətinə və vətəndaşlarına dəymiş maddi ziyanın həcmi 900 milyard dollara yaxındır. İşğalın nəticələrini araşdıran Qiymətləndirmə Komissiyası öz tərəfindən faktları təqdim edib. Hərbi Prokurorluğun yaydığı məlumatda isə bildirilib ki, aparılan araşdırmalar zamanı işlər üzrə ümumilikdə 75 mindən artıq istintaq hərəkatı icra edilib, 296 şəxsin cinayətləri sübuta yetirilib.

ABŞ dolları məbləğindədir. Bundan əlavə, yol təsərrüfatı üzrə dəyən ziyanın miqdarı - 10 mln. 250 min ABŞ dolları təşkil edir. Daşıma Proseslərini İdarəetmə Birliyi üzrə işğal olunmuş stansiyalara Horadiz-Mincivan sahəsində dəymiş ziyanın təqribi miqdarı - 12 mln. 350 min ABŞ dolları məbləğindədir.

Rabitə və İşarəvermə, Enerji təchizatı təsərrüfatlarının Horadiz-Mincivan sahəsində dəymiş ziyanın təqribi miqdarı - 3 mln. 600 min ABŞ dolları təşkil edir. Bura daxildir: 80 km. iki-

Azərbaycan dəmir yollarının balansındadır. Sovet vaxtı da Ermənistandan keçən 43 km-lik yol Azərbaycanın balansında olub. XİN bu xəttin açılması, Naxçıvanla birbaşa əlaqənin qurulması və ya Azərbaycanın tabeliyinə qaytarılması ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlara müraciət edibmi, yaxud bununla bağlı addım atıla bilermi?

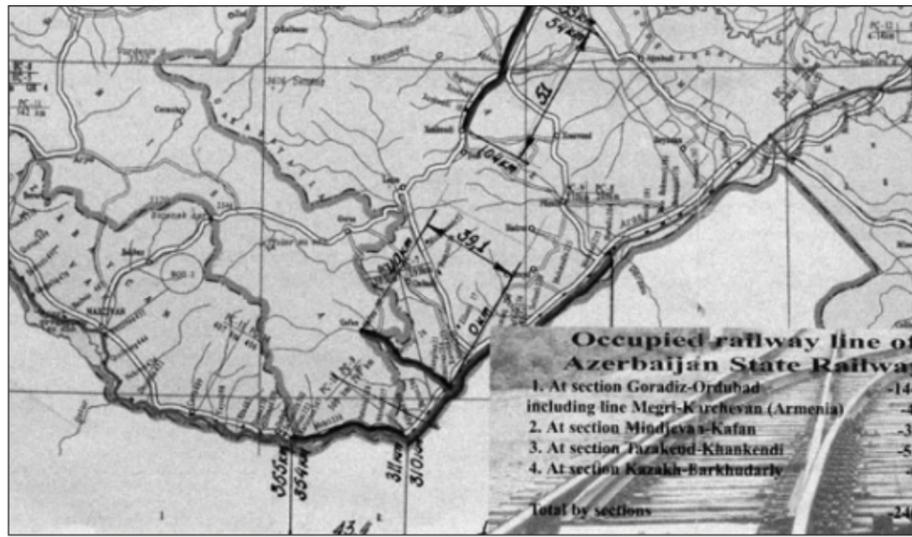
“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC-dən “Yeni Müsavat”un sorğusuna cavab olaraq bunları bildirdilər: “Horadiz-Ordubad sahəsində yerlə-

nin müstəqilliyi əldə etdiyi andan etibarən Ermənistan Respublikası Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzkar və işğalçı siyasət yürüdür. Azərbaycanla Ermənistan arasında diplomatik münasibətlərin olmadığı bir halda, Ermənistan Respublikasının Mehri rayonunun ərazisində sovet dövründən qalmış dəmir yolu infrastrukturunu üzərində nəzarətin aparılması və onun istismarını məsələsi praktiki müstəvidə müzakirə mövzusu olmayıb. Onu da qeyd etmək olardı ki, beynəlxalq təcrübədə bu cür məsələlər adətən ikitərəfli qay-

Azərbaycanın Mehridən keçən dəmir yolunu azad etmək hüququ var - rəsmi qurumlardan reaksiyalar

“Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC: “Horadiz-Ordubad sahəsində yerləşən dəmir yolu və onun infrastrukturunu, o cümlədən Ermənistan Respublikası ərazisindən keçən 43,4 km dəmir yolu xətti Sovet İttifaqı dövründə Azərbaycan Dəmir Yollarının balansında olub”

Bir sıra ekspertlər hesab edirlər ki, Azərbaycan ona dəymiş maddi zərərin ödənilməsi üçün beynəlxalq arbitraja müraciət etməlidir. Beynəlxalq səviyyədə işğalın nəticələrindən danışarkən adətən, Dağlıq Qarabağ və ətraf 7 rayondan bəhs olunur. Ancaq Ermənistanın işğalı digər əraziləri də əhatə edir. Hələ Qarabağda gərginlik ocağı yaradılmazdan öncə müxtəlif bəhanələrlə Azərbaycandan qoparılmış min hektarla ərazini bir tərəfə qoyuruq. Ermənistan öz havadarlarının köməyi ilə Dağlıq Qarabağın hüdudlarından çox-çox uzaqlarda yerləşən Qazax rayonunun 7 kəndinin əhalisini hələ 90-cı illərdən bəri soyqırma məruz qoyub və işğalda saxlayır. Eyni zamanda Naxçıvan Muxtar Respublikasının Kərki kəndi on illərdir işğal altındadır. Lakin dünya birliyi nədənsə Ermənistanın bu əraziləri zəbtinin üstündən sükutla keçir. İşğalın nəticələrindən danışarkən unudulan bir ünvan da var – söhbət Azərbaycana məxsus dəmir yollarından gedir. Erməni işğalı nəticəsində ölkəmizin dəmir yolu sistemi də az zərər görməyib. İnternet resursları hesabına bu mövzuda bəzi məlumatlar əldə etdik. Erməni təcavüzü nəticəsində Azərbaycan Dəmir Yolu nun 240, 4 km. sahəsi işğal altına düşmüşdür: Horadiz-Ordubad sahəsi üzrə 144 km. (o cümlədən Mehri rayonu üzrə 43, 4 km), Mincivan-Qafan sahəsi üzrə 39,1 km, Təzəkənd-Xankəndi sahəsi üzrə 51,0 km, Qazax-Barxudarlı sahəsi üzrə 6,3 km. İşğal nəticəsində dəmir yolunun təsərrüfatlarına təxminən 45 mln. 060 min ABŞ dolları məbləğində ziyan dəyib. Təsərrüfatlar üzrə dəyən ziyanın məbləği aşağıdakı kimidir: Lokomotiv təsərrüfatı üzrə - 1992-ci ilin aprel ayından Mincivan dövrüyə deposu tamam dağıdılıb. Depoda olan 10 ədəd müxtəlif markalı teplovoz blokada qalmış, təqribən 14 mln. ABŞ dolları həcmində ziyan dəyib. Vaqon təsərrüfatına dəyən ziyanın təqribi miqdarı - 4 mln. 860 min

XİN sözcüsü Leyla Abdullayeva: “Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarında yerləşən Azərbaycan Dəmir Yollarının mülkiyyəti viran edilib”

xətli xüsusi markalı kəbellər, avtomatik blokama sistemləri, rabitə və teleqraf qurğuları, yerli ATS, dispetçer mərkəzləşdirilmə qurğusu, Mincivan-Bartaz, Mincivan-Xurama sahələrində olan birxətli avtomatik blokama sistemləri, Mincivan-Zəngilan sahəsində rele yarımvotomat blokama sistemi.

Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ ətrafındakı bir neçə rayonunu işğal etməklə Ermənistan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə quru əlaqəmizi kəsib. Eyni zamanda bir fakt unudulur ki, Naxçıvan istiqamətinə aparılan dəmir yolu da Azərbaycanın mülkiyyətinə daxildir və faktiki olaraq işğal olunmuş ərazilər sırasına daxildir. Yeni günün birində Azərbaycan ordusu antiterror əməliyyatına, yaxud ərazilərimizin işğalçılarından təmizlənməsi prosesinə başlasa, o halda Mehridən keçən dəmir yolu xəttini də açmaq hüququna malikdir. Bəs Azərbaycanın rəsmi qurumları bu ərazilərin işğalçılardan azad olunması istiqamətində hansısa addımlar atırmı? Aidiyyəti beynəlxalq təşkilatlar qarşısında məsələ qaldırılırmı?

Naxçıvana aparılan - hazırda işğal altında olan - Mincivan-Mehri dəmir yolu xətti

şən dəmir yolu və onun infrastrukturunu, o cümlədən Ermənistan Respublikası ərazisindən keçən 43,4 km dəmir yolu xətti Sovet İttifaqı dövründə Azərbaycan Dəmir Yollarının balansında olmuşdur. Dağlıq Qarabağ müharibəsinin başlanması və dəmir yolu xəttinin keçdiyi ərazilərin işğal altına düşməsi ilə əlaqədar olaraq Horadiz-Ordubad xəttinin istifadəsini mümkün etməmişdir. Qeyd edilən dəmir yolu xəttinin və ona aid infrastrukturun geri qaytarılması ilə bağlı hər hansı beynəlxalq quruma müraciət olunub-olunmaması ilə bağlı məlumatımız yoxdur”.

Xarici işlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva isə açıqlamasında bunları söylədi: “Məlum olduğu kimi, 1991-ci ilə qədər Araz çayı boyunca Ermənistan SSR-in üzərindən keçən və Naxçıvana aparılan dəmir yolu xətti, habelə Zəngilan rayonundakı Mincivan stansiyasından başlanan və Ermənistan SSR-dəki Qafan stansiyasına qədər davam edən digər qısa xətt SSRİ Dəmir Yolları Nazirliyinin tabeliyində olmuş Azərbaycan Dəmir Yolu nun balansında idi. Lakin o da hamıya məlumdur ki, SSRİ-nin süqutundan və Cənubi Qafqaz ölkələri-

dada öz həllini tapır”. **XİN rəsmisi digər məqamı da xüsusi vurğuladı:** “Bununla yanaşı, nəzərə alınmalıdır ki, Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarında yerləşən Azərbaycan Dəmir Yollarının mülkiyyəti viran edilib və nəticədə hazırda Horadiz stansiyasından Ermənistan Respublikasının sərhədinə qədər dəmir yolu xətləri də istismar olunmur. Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin həlli prosesində müvafiq mərhələdə dəmir yolu və digər nəqliyyat infrastrukturunun bərpa edilməsi və istifadəyə yararlı hala qaytarılması dövlətimizin diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan Respublikasının ərazilərində sözügedən məsələlərin mərhələli şəkildə həll olunmasından sonra digər məqamlar da müvafiq qaydada nəzərdən keçirilə bilər”.

Hər halda, mövzunu danışdıqlarımız masasına çıxarmağın yalnız və yalnız faydası var. Ermənistan yeni ərazilərimizə iddia edirsə, biz niyə dövlətimizin balansında olan dəmir yolları ilə bağlı məsələ qaldırmağa?..

□ **Elsad PAŞASOY,**
“Yeni Müsavat”

Bu Avropa məsələsi bizdə niyə alınmır?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Mən elə də mövhumatçı deyiləm, nəinki ədədlərin mistikasına, heç pifaqorçulara da inanmıram.

Amma eşidəndə ki, ölkəmiz mayın 13-də AB ilə saziş imzalayacaq, dərhal düşündüm ki, nəşə olacaq, ya sazişin imzalanma vaxtını başqa tarixə keçirəcəklər, ya da deyəcəklər ki, əgər bu vaxta qədər Avropasız yaşamışıqsa, deməli, bundan sonra da yaşayırıq...

Əlbəttə, kateqorik bəyanatlar olmadı, hakimiyyətimiz öz cəmiyyətinə yönəlik müraciətlərdən fərqli olaraq beynəlxalq təşkilatlar və dövlətlərlə dialoqlarında maksimum dərəcədə axımlı ifadə və sözlər seçməyə çalışır. Bu dəfə də belə oldu. XİN-nin sözcüsü bildirdi ki, may ayında AB ilə heç bir saziş imzalanmayacaq və bu hadisə baş verəcəksə, bütün hallarda, payızdan tez olmayacaq.

Yada salaq ki, Şərqi Tərəfdaşlığı Proqramının iştirakçısı olan dövlətlərdən indiyə qədər yalnız Azərbaycan və Belarus AB ilə müvafiq sazişi imzalamayıb.

Maraqlısı budur ki, adı hazırda Minskə birgə hallanan Bakı vaxtilə MDB-nin tamam başqa düşürgəsində idi, daha fəal şəkildə GUAM-da təmsil olunur, hətta bu təşkilatın ən əsas təsisçilərindən, təmsilçilərindən biri sayılırdı.

Amma sonradan təşkilat daxilində faktiki olaraq taktiki parçalanma baş verdi, üç ölkə - Ukrayna, Gürcüstan və Moldova Avropa ilə daha sürətli və intensiv inteqrasiya yolunu tutdu. Azərbaycan isə özünün avro-səylərinə sürət vermədi, AB ilə daha ehtiyatlı və hətta ləng inteqrasiya siyasəti yürütməyə başladı.

Siyasi və politoloji dairələrdə hələ də bu müxtəlif cür yozulur. Əsasən belə fikir səslənir ki, Bakı Moskvanın səbrilə oynamaqdan ehtiyat etdi, çünki AB ilə assosiasiya sazişi imzalayandan sonra Kreml Kiyevə qarşı aşkar şəkildə aqressiv siyasət yürütməyə başladı; nəinki Kırım ilhaq edildi, hətta Moskva “qarmağını” Şərqi Ukraynaya da keçirdi və onun çox böyük hissəsini demək olar ki, Kiyevin nəzarətindən çıxardı...

Amma bununla belə Moskva növbəti “avro-sürüşmə”nin qarşısını ala bilmədi- Kiyev, Tiflis və Kişinyov bu gün də geri çəkilməyib və hələ də Avropa strukturlarına inteqrasiyanı davam etdirirlər.

Üstəlik, bir-iki il bundan əvvəl, hələ prezident S.Sarqsyanın zamanında Ermənistan da AB ilə saziş imzalaya bildi, düzdür, jurnalistlər və siyasi təhlilçilər ironiya ilə deyirdilər ki, sazişi imzalamazdan öncə İrəvan onu Kremldə yaxşıca re-dakte etdirmişdi...

Amma bütün hallarda, məsəl var, deyir ki, qalibləri müəhkimə etmirlər - İrəvan fəndgirlik edib sazişi imzalaya bildi və o, bu gün demək olar ki, Ermənistanın əsas ümid yeridir, çünki bir-iki ay bundan əvvəl Brüsseldə N.Paşinyana kredit vəd etdilər və o, da alternativ bir qurumda - Rusiyanın Avrasiya İqtisadi Birliyində sədrlik edən ölkənin baş naziri olsa da, bunu böyük coşqu ilə qarşıladı...

Bir sözlə, problemin daha ətraflı analizi göstərir ki, AB ilə saziş imzalamamaq məsələsində Moskvanın təzyiqi yeganə əngəl deyil, əgər Gürcüstan, Ukrayna və Moldovaya, hətta Ermənistanla bununla bacarıbsa, deməli Bakı üçün bu, ümumiyyətlə, problem deyil - Rusiyanın hipotetik təzyiqi qarşısında davam gətirmək üçün o, daha ciddi və real resurslara malikdir. Bəs onda problem nədədir?

Məsələ bundadır ki, məsələni, elə bir ciddi iqtisadi və yaxud siyasi arqument yoxdur ki, Azərbaycanın indiyədək Dünya Ticarət Təşkilatının üzvü olmamasını əsaslandırırıns və ya izah etsin - sadəcə, istəmirik...

Eləcə də Bakının avro-təşvişlərini və ya təlaşlarını əsaslandırmaq gücündə olan elə bir arqument yoxdur. Məsələ bundadır ki, ölkədə təkəzə tranzit arteriyaları, neft və qaz marşrutları yox, həm də “milli maraqlar” anlayışının özü “diversifikasiya” olunub. Odur ki, sadəcə, konstataasiya etmək lazım gəlir ki, hələki Avropanın Azərbaycanla problemi yoxdur, bizim Avropa ilə problemimiz var...

Bunun gələcək neqativləri haqqında çox danışmaq olardı. Amma bir məqamla kifayətlənəcəyik.

Vaxtilə, Avropa Birliyi yenicə yaradılarkən, Ankaraya da prosesin bərabərhüquqlu üzvlərindən biri olmaq təklif edilmişdi. Amma o vaxtki Türkiyə rəhbərliyi təklifi yetərincə dəyərləndirməmişdi. Sonradan Ankara dəfələrlə AB-nin qapısını döyməli oldu, fəqət, qəbul etmədilər, artıq gec idi. Eyni hal bizimlə də baş verə bilər, odur, nə qədər ki, təklif və dəvət edirlər, gəlin razılaşaq, sonra gec olacaq...

İranın Astara şəhərindəki məşhur "rus bazarı" Azərbaycanlılardan gedən müştərilərlə doludur. Sərhədi keçən kimi üstünə şığıyan taksilərdən istənilən birinə minin, 1 manat verin, deyən ki, ağa, sür "rus bazarı"na...

Yeni manatı İran puluna dəyişməyə ehtiyac yoxdur: Azərbaycan manatı və qəpiyi Astaranın hər yerində tədavüldədir. Çox maraqlıdır ki, Azərbaycan tərəfi üstümüzü yoxlayarkən üzümüzə xarici valyuta olub-olmadığını soruşur, İranda isə belə sorğu-sual olunmur. Amma siz elə manatla gedin, manatla gəlin.

Özlərinin "Sahil bazarı" dediği bu ticarət mərkəzinin ucu-bucağı yoxdur, göz ki gəzən, ürəyiniz istəyən bütün malları tapa bilərsiniz.

Di gəl ki, hansını Azərbaycana gətirməyə icazə verilsə, ona diqqət etmək lazımdır. Bu barədə ötən reportajımızda incəliklərinə qədər yazmışıq.

Bazarın yaxınlığında isə yeməxanalar sağ-sol, hər yerdə var. Yol yorğunluğunuzu yeməxanaların birində çıxarmaqla bazara alış-verişə gedə bilərsiniz.

Zeytun ləvəngisi, lüləkabab, plov...

Yeməklərə gəlincə, plov və üstündə lüləkababı 3 manatdır. Sizə toyuq ləvəngisindən tutmuş zeytun ləvəngisinə, kartof soyutmasından müxtəlif şorabalara qədər, habelə ayran, "Coca-Cola" və s. içkilər təklif edirlər.

Yeməxanalar xüsusi komfortu ilə seçilmir, bildiyimiz adi kafelərdir, amma təmizliyinə söz ola bilməz. Əksər yeməxanalarda Azərbaycandan gələnlərə rast gələcəksiniz. İran astaralılar qonaqları mehriban, istiqanlı qarşılayırlar, "bizdən razı qaldınız mı" deyər, adamın az qala başına dolanırlar.

Bir nüansı da demək lazımdır ki, onlar Türkiyə, Gürcüstanda olduğu kimi duzlu, istiotlu yeməklər hazırlamırlar.

Su qiymətinə geyimlər, xalça, pərdə, yuyucu toz, şampun...

Astaranın "Sahil bazarı"nda həddindən çox ucuzluqdur. Siz Türkiyə istehsalı olan yaxşı ayaqqabını 10 manata ala bilərsiniz, həmin mal bizdə aşağısı 25-30 manatdır.

Eynilə keyfiyyətli şalvarlar, köynəklər də həmin məbləğə satılır. İranın istehsalı olan geyimlər isə nisbətən ucuzdur. Məsələn, 4-5 manata yay köynəyi taparsınız ki, sintetik materialdır.

Burada pərdə və xalça bazarlarında da inanılmaz ucuzluq müşahidə etdik. Məsələn, bizimlə gedən yaxınlardan biri Azərbaycanda 200 manata alacağı pərdəni oradan 95 manata aldı. Xalça da 40-50 manata var ki, bizdə 120-130 manatdır.

Yolunuz "rus bazarı"na düşsə, uşaq geyimlərindən tutmuş qışda geyməyə kurtkaya qədər ucuz qiymətə tapacaqsınız. Məsələn, orada 40 manata olan kurtkanın Bakıda qiyməti azı 100-110 manatdır.

Biz hələ su qiymətinə olan min bir xırdavət, cürbəcür məişət əşyalarını, evdə gündəlik istifadə olunan zəruri malları demirik. Ona görə də Astaranın

"rus bazarı"nda Azərbaycandan gələnlər üçün əla fürsət var.

Əksəriyyəti isə alverçilərdir və onlar bəzən gündə iki dəfə İrana gedib-qayıdılar. Deyirlər ki, bu ticarətlə dolanışıklarını çıxarırlar.

şırırlar.

Siz təxminən 5 kiloluq partaryuyan "Persil"i oradan 5 manata ala bilərsiniz. Azərbaycanda isə 12-14 manat arasındadır.

Yeri gəlmişkən, İranda marketdən xurma almayın, çox bahadır. Doğrudur, bizim market-

ki, İran-Azərbaycan sərhədinin neytral zonasında "Duty free" mağazası fəaliyyət göstərir və siz oradan spirtli içkilər alıb Azərbaycana apara bilərsiniz.

Amma qəti şəkildə təkrar olaraq qeyd edirik ki, yağ, düyü, çay, maşın təkəri, normadan ar-

Əli bildirir ki, İranda 3-4 mərtəbəli evlər tikib, kirayə vermək ənənəsi var. Bu yolla pul qazananlar var. Şəhərə gəlincə, Astara böyük regiondur.

Lakin irimiqyaslı infrastruktur layihələri, yeni yolların salınması, göydələnlər inşa olunması yox-

kredit götürüb maşın, əmlak ala bilərsiniz. Eyni zamanda tibbi sığorta var: həkim pulsuz, dərman ucuz...

Elə İran səhiyyəsinin inkişafı minlərlə azərbaycanlı xəstənin qonşu ölkənin klinikalarına axışmağa səbəb olub ki, bu

"Amerika bizi yıxdı, baba..."

İranda "rus bazarı"ndan reportaj

Əməkdaşımız azərbaycanlıların axışdığı məşhur ticarət mərkəzindən yazır; hər şey su qiymətinədir; ABŞ-in sanksiyaları və dolların bahalaşması İran iqtisadiyyatına ağır zərbələr vurub

Neytral zonada - araş, viski, konyak...

Xüsusən də sabun, şampun, yuyucu toz, qabyuyan şampun, dəsmallar, corablar və s. hər şey alıb Azərbaycana da-

lərdə satılan xurmadan qat-qat fərqlidir, yaxşıdır, amma 1 qutusu 5 manatadır. Siz Astaranın sərhədə yaxın yerlərindən xurma almağa çalışın ki, baha olmasın.

Bir haşiyəni də qeyd edək

tiq smetan, qaymaq malları Azərbaycana aparmayın, İran gömrüyündən artıq buraxmayacaqlar, alıb tullayacaqlar, pulunuz batacaq.

Bununla belə, qab-qacaq, müxtəlif əşyalar alıb aparmaq mümkündür. Azərbaycanlıların İranın "rus bazarı" hesabına ailələrini saxladıklarını söyləyirlər. Bakıdan, Lənkərandan, Biləsuvarından və Masallıdan yüzlərlə insan bu bazardan mal aparır.

"Dollar bizi çox sarsıtdı"

Bazarda söhbətəşdiyimiz satıcılar qeyd etdilər ki, əvvəllər vəziyyət daha yaxşıydı. Onların sözlərinə görə, Amerikanın sanksiyaları və dolların qalxması İran iqtisadiyyatına ağır zərbələr vurub.

"Əmrirə (Amerika-red) bizi yıxdı, baba... Bu günə şükür, pis yaşamırıq. Bu da ona görədir ki, öz istehsalımız var, yoxsa batarıdıq. Amma dollar bizi çox sarsıtdı. Təsəvvür elə, 5 min manata olan avtomobili 50 min manata alırsan. Biz indi malımızı əsas Çinə, Hindistana, İraqa satırıq. Dollar qalxmamışdan əvvəl vəziyyətimiz daha əla idi. Bizimlə düşmənçilik eləyirlər.

İranla müharibə aparırlar, baba. Biz vaxt var idi, bütün dünya ilə müharibə aparırdıq. Səddam o vaxtı bizə hücum elədi, biz vətənimizi qoruduq, şəhidlər verdik. Bu gün onlar anladılar ki, səhv ediblər, İran indi İraqa kömək edir, malını satır, malını alır", - deyər tacir Əli danışır.

Onun sözlərinə görə, iqtisadiyyatın daha da ayağa qalxması üçün sanksiyalar dayanmalıdır.

ABŞ dolları İranda bir il ərzində kəskin bahalaşmışdır. İranda Azərbaycan manatı da dollara uyğun olaraq qalxır. Azərbaycan vətəndaşı üçün İran bazarı ucuzlaşmışdır.

Bunun nəticəsidir ki, İrana axın var. İrana tətbiq edilən sanksiyalar özünü göstərir. İran milli valyutasının ucuzlaşması davam edəcək. Əli deyir ki, iki övladı var, universitetdə oxuyurlar: "Onların xərcləri, maşının yağı, detalları var. Bizdə benzin ucuzdur, maşının detalları bahadır".

dur, şəhər öz köhnəliyini saxlayıb. Sadəcə, bərq vuran şadlıq evlərini qeyd etmək lazımdır.

Əli deyir ki, dövlət vətəndaşına şərait yaradıb ki, 4 faizlə

barədə Ərdəbildən yazacağı- mız reportajımızda oxuya bilərsiniz.

Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"
İran.Astara

Azərbaycanda məşğulluq mərkəzlərinin fəaliyyəti birmənalı qiymətləndirilmir. Belə ki, son vaxtlaradək bu mərkəzlərin fəaliyyəti ictimaiyyət tərəfindən əksər hallarda mənfi qiymətləndirilib. Xüsusilə də işsizlərin rəsmi uçotu, işsizlik müavinətlərinin ödənməsi sahəsində mərkəzlərin fəaliyyəti bir qayda olaraq qeyri-qənaətbəxş qiymətləndirilib. Əksər ekspertlər mərkəzlərin açıqladığı statistikanın ölkədə real işsiz sayını təhrif etdiyi qənaətindədirlər.

Dövlət Məşğulluq Mərkəzinin tabe olduğu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində rəhbər dəyişikliyindən sonra məşğulluq mərkəzlərinin fəaliyyətini təkmilləşdirmək istiqamətində bir sıra addımlar atılıb. Eyni zamanda ötən ildən etibarən Azərbaycanda işsizlikdən sığorta sistemi tətbiq olunur. Müəssisənin ləğvi və ya işçilərin (yaxud ştatların) sayının ixtisar edilməsi nəticəsində işini itirmiş və aidiyyəti rayon (şəhər) Məşğulluq Mərkəzində işsiz kimi qeydiyyatdan alınmış şəxslərə işsizlikdən sığorta ödənişi verilir.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, 2018-ci ildə Dövlət Məşğulluq Xidməti tərəfindən 2449 nəfərə işsizlikdən sığortada, 6331 nəfərə işsizlik müavinəti ödənilib. İşsizlik müavinəti ödənilənlər əvvəlki, yəni 2017-ci ildə həmin müavinət təyin edilmiş və müavinətin ödənişi 2018-ci ildə davam edən şəxslər olub.

Bundan əlavə, keçən il xidmət 2559 nəfəri peşə hazırlığına cəlb edib. Qeyd olunan dövrdə 118138 nəfər gənc işə peşəyönümü tədbirlərinə cəlb edilməklə, onlara əmək bazarında peşə və ixtisaslara olan tələbat, məşğulluq xidmətləri barədə məlumatlar, peşəyönümü məsləhətləri verilib.

Nazirlik bildirir ki, işsiz və işaxtaran vətəndaşların məşğulluğunun təminatı istiqamətində aktiv məşğulluq tədbirləri ildən-ilə gücləndirilməklə, əmək bazarı proqramlarının əhatə dairəsi genişləndirilir, həmçinin bu sahədə bir sıra yeni proqram və layihələr də reallaşdırılır: "Xidmət 2018-ci ildə əvvəlki ilə müqayisədə 8,1 faiz çox olmaqla 51 774 nəfər, 2019-cu ilin birinci rübündə isə ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 13,2 faiz çox olmaqla 34 minə yaxın çox işsiz və işaxtaran şəxsi münasib işlərlə təmin edib. Ötən il özünüməşğulluq proqramına cəlb edilənlərin sayı 2017-ci ilə müqayisədə 6,5 dəfə çox olmaqla 7 896 nəfər təşkil edib. Onlardan biznes planlarını uğurla müdafiə edən 7267 nəfər proqramın iştirakçısı olub. Cari ilin ilk rübündə

Dövlət Məşğulluq Xidməti

Məşğulluğun təminatında məşğulluq mərkəzlərinin rolu və payı

Sahib Məmmədov: "Sığorta haqqı işsizlikdən müdafiədən daha çox özünüməşğulluğun təminatına yönəldilir"

Sahib Məmmədov

isə 1000-dən çox şəxs bu proqrama cəlb olunub. Bu il proqram iştirakçılarının sayının daha da artırılması, eyni zamanda Dünya Bankı ilə əməkdaşlıq müstəvisində gələnlə il özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində daha 15 min kiçik biznesin yaradılması nəzərdə tutulur".

ƏƏSMN tərəfindən həmçinin "İşsiz DOSTU" proqramı həyata keçirilir. Bu ilin ilk rübündə 35 min işsiz və işaxtaran şəxs "İşsiz DOSTU" Proqramı çərçivəsində ödənişli ictimai işlərlə təmin olunub.

Məşğulluq Xidməti bu ilin birinci rübü (yanvar-mart) ərzində 253 nəfəri peşə hazırlığı kurslarına cəlb edib. Həmçinin cari il ərzində 56 şəhər və rayonda əmək yarmarkalarının təşkili nəzərdə tutulur. Qeyd edək ki, iri şirkət və dövlət müəssisələrinin (dövlət qulluğu yerləri istisna olmaqla) yüksək əmək haqqı olan vakant yerlər barədə məşğulluq mərkəzlərinə məlumat vermədikləri bildirilir. Nazirlikdən verilən məlumata

görə, "Məşğulluq haqqında" Qanunun 18.3-cü maddəsinə əsasən işəgötürənlər yeni iş yeri yarandıqı və ya iş yeri boşaldığı gündən ən gec 5 (beş) iş günü müddətində əməkhaqqı göstərilməklə bu barədə məlumat nazirliyin Mərkəzləşdirilmiş Elektron İnformasiya Sistemindəki "Vakansiya Bankı"na daxil etməlidir: "Yaxın günlərdə "Məşğulluq" altsistemi tam fəaliyyətə başlayacaq. Altsistemdə vakansiyalar, işsiz və işaxtaranlara dair məlumatlar yer alacaq".

Bir çox hallarda məşğulluq mərkəzlərinə müraciət edən vətəndaşlar təklif olunan işlərdə əmək haqqının aşağı olmasından narazılıq edirlər. DMM-dən verilən məlumata əsasən məşğulluq mərkəzlərinə işəgötürənlər tərəfindən təqdim olunan boş (vakant) iş yerlərində 230 manatdan başlayaraq 1000 və daha yuxarı əməkhaqları mövcuddur: "Xüsusilə rəqabətqabiliyyətli peşələrə olan tələb həmin peşələr üzrə əmək haqqının

işəgötürənlərə cəza nəzərdə tutur, əvvəlkindən bir qədər sərt formada: "Əvvəllər beləydi ki, özəl şirkət yaxşı vakant yeri məşğulluq mərkəzinə verməməkdən ötrü onu ləğv, işçi tapdıqdan sonra işə bərpa edirdi. Yaxud vakansiyanı boş saxlayırdı. Bildiyiniz kimi, 2015-ci ildən ölkədə sahibkarlıq subyektlərinin yoxlanması dayandırılıb. Bir çox sahibkarlar bundan sui-istifadə edərək vakant yerləri məşğulluq mərkəzlərindən gizlədirlər. Mərkəzlərin isə artıq yoxlama aparmaq hüququ yoxdur deyə, belə halları aşkarlaya bilmir. İndi vakansiya bankı yara-

insandan alınır. Yeni birinin məşğulluq imkanı aradan qalxır, digərininki yaranır. Bu baxımdan, proqramın adı özünə-dəstək olsaydı, vəziyyəti daha real ifadə edərdi".

Liqa rəhbəri bildirir ki, "Məşğulluq haqqında" yeni qanun işsizlik sığortasını almaq hüququ olan vətəndaşların əhatəsini kəskin şəkildə məhdudlaşdırır: "Qanuna əsasən işsizlik sığortasına yalnız o şəxslər müraciət edə bilər ki, ya iş yeri ixtisara düşmüş olsun, ya da işlədiyi müəssisə fəaliyyətini dayandırmış olsun. Bu, Azərbaycan Konstitusiyasının 35 və

38-ci maddələrinə ziddir. Qanunvericiliyə əsasən iş yerində seksual qısnamaya məruz qalan insanın ixtiyarı var ki, dərhal ərizə yazıb iş yerindən ayrılınsın. Amma "Məşğulluq haqqında" Qanun imkan vermir ki, bu şəxslər işsizlik sığortası üçün müraciət etsinlər. Yaxud əmək müqaviləsinin şərtlərini pozaraq, attestasiyadan keçə bilməyən, sınaq müddətindən keçə bilməyən, əmək şəraiti dəyişdiyi üçün iş yerindən məhrum olanlar bu hüquqdan yararlan bilməzlər. Halbuki işsizlikdən sığorta haqqı istisnasız olaraq bütün işləyənlərin əmək haqqından ödənilir. Digər tərəfdən, bu gün Azərbaycanda iş yerlərinin ixtisarı faktına mində bir halda rast gələrsən. Çünki qanunvericiliyə əsasən ixtisar olunan iş yerinə görə işçiyə bir neçə aylıq əmək haqqı məbləğində ödəniş olunmalıdır. Buna görə də ötən ilki məlumata əsasən işsizlik sığortası almaq üçün müraciət edənlərin sayı 4300-4400 nəfər olub. Əvvəllər işsizlik müavinəti Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun büdcəsindən ayrılırdı. İllik məbləği haradansa 4-5 milyon manat təşkil edirdi. 2017-ci ildə 14 500 nəfərə işsizlik müavinəti verilib. Ötən il isə cəmi 2500-ə yaxın şəxs işsizlik sığortası təyin olunub. Büdcə də 34 milyon manata yaxın idi. Bu vəsaitdən 2017-ci ildə işsizlik müavinəti təyin olunan şəxslərə də ödəniş edilirdi. Yeni işsizlik sığortası alan şəxslərin sayını kəskin azaltmaqla, formalaşan büdcənin mümkün qədər daha çox hissəsini özünüməşğulluq proqramına yönəldirlər. Halbuki işsizlikdən sığorta haqqı ilk növbədə iş yerini itirmiş insanların iş tapanaq təmin olunmasına sərf edilməlidir".

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa son bir ildə çap olunmuş məqalələrindən ibarət "Doğru düşüncənin hikməti" adlı kitabının təqdimatını keçirib. Bu Fazil Mustafanın ilk kitabı deyil. Buna qədər onun 10-a yaxın kitabı çap edilib.

Bəs siyasətçinin kitab yazması vacibdir? Digər siyasi partiya rəhbərlərindən kimin kitabı var? Kim kitab yazdığı düşünür?

AXP sədri Pənah Hüseyn bildirdi ki, milli azadlıq hərəkatı və sonrakı illərdəki proseslər barədə, eləcə də çıxışlarını ehtiva edən "İnqilab və hakimiyyət" adlı yazıları mətbuatda dərc olunub. Bəzi hissələri isə mətbuatda dərc edilməyib. Eyniadlı kitab 2012-ci ildən çapa hazırdır: "Siyasi məqsəduyğunluq baxımından hələ kitabı çap etdirməmişəm. Prinsipcə hesab edirəm ki, siyasətçilər kitab yazmaqdan daha çox kitab oxumalıdır".

ADP sədri Sərdar Cəlalov isə ən çoxsaylı kitab yazan siyasətçilər sırasında ön sırada yer almış. Bildirdi ki, indiyə qədər 8 kitabı çap olunub. Bir neçə kitabı isə çapa hazırdır: "Mən daha çox elmi-fəlsəfi kitablar yazıram. Publisistika janrında yazmaq istəmirəm. Hələlik elmi və fəlsəfi yenilikləri yazmağa zorla vaxt tapıram".

Azərbaycan Milliyyətçi Demokrat Partiyasının lideri İsgəndər Həmidov isə bildirdi ki, kitab yazdığı bacarmır: "Hər

Kitab yazan partiya sədrləri

Pənah Hüseyn: "Siyasətçilər kitab yazmaqdan daha çox kitab oxumalıdır"

kəs öz bacardığı işlə məşğul olmalıdır. Mənim yazıçılıq bacarığım yoxdur. Nə də səbrim yoxdur ki, uzun müddət oturub yazılar yazım. Ona görə də bundan sonra da nə kitab, nə də memuar yazmaq fikrim yoxdur. Mən çox istədim ki, milli azadlıq hərəkatı dövrünü, meydan hərəkatını, Xalq Cəbhəsinin xronologiyasını tarix üçün çox ciddi və düzgün formada yazsınlar. Çox istədim ki, bunu İsa Qəmbər yazsın".

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər bildirdi ki, siyasətçinin kitabı olmasa da öz siyasi fikirlərini ortaya qoyan hər hansı bir yazısının olması lazımdır: "Bu, kitab formasında olmasa da, daha kiçik formalarda da ola bilər. Siyasi sahədə kitab yazmaq ya sistem baxışı ortaya qoymağı tələb edir, ya da hər hansı sahədə əhatəli baxışı ortalığa qoymağı tələb edir. Şəxsən mənim hələlik bir kitabım var. "Dövlət siyasətinin əsasları" adlı kitabım 2017-ci ildə çap olunub. Ondan əvvəl NA-

TO-nun beynəlxalq təhlükəsizlik sistemində yeri haqqında bir kitab çap olunmuşdu. Çoxlu sayda isə məqalələrim var".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə memuar yazmaq fikrinin olmadığını, amma kitab yazdığını dedi: "Keçən ilin sonuna doğru 8 cildlik kitabım nəşrə verildi. Onun iki cildi artıq çap edilib. Yerdə qalan cildləri də yaxın vaxtlarda çıxacaq. Kitabda məqalələrim, elmi, siyasi və digər məsələlər əksini tapıb. Kitabın bir cildinin adı "Mənim sözüm"dür. Bir cildinin adı "Milli mentalitet və folklor"dur. Kitabın təqdimatı olacaq. Siyasətçinin kitab yazmasını vacib saymıram, amma yazıbsa lap yaxşı. Mən həddən artıq kitab oxuyuram".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fərac Quliyev də bir neçə kitabın müəllifi olduğunu bildirdi: "Həssab edirəm ki, siyasətçilər siyasi məsələlər, məqamlarla, ölkənin taleyi ilə bağlı əsərləri ortaya qoysa daha səmərəli olar. Mən həbsdə olanda "Yeni dünya düzəni siyasətində Azərbaycanın yeri və rolu" kitabını yazmı-

şam. Çox yaxşı qarşılandı. Bu kitab ABŞ-da o zaman prezidentin müşaviri olan Kondoliza Raysın dəstəyi ilə ingilis dilində çap olundu. Türkiyədə Dövlət Baxçalının dəstəyi ilə anadolu türkçesində də çap olundu. Mən həbsdə olanda həтта o kitabın təqdimatı keçirildi. "Misiya" kitabını da yazdım, çap olundu. Ümumilikdə 5 kitab yazmışam. Memuar yazmaq isə mənə, təzdir. Köhnə hərəkatçılara isə müraciət edirəm ki, öz xatirələrini tarix üçün yazsınlar".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, istənilən adamın kitab yazmasının əleyhinə deyil: "Tam əksinə, hər kəsin bu və ya digər məsələlərlə bağlı öz fikirlərini, düşüncələrini yazılı şəkildə ictimaiyyətə çatdırmaq cəhdini alqışlayıram. Çünki bir çox hallarda insanlar öz fikirlərini ictimailəşdirmədikdə

konkret məsələlərlə bağlı obyektiv araşdırma mümkün olmur. Əsasən də ictimai-siyasi xadimlərin xatirələri, memuarlar yazması çox önəmlidir. Araşdırsanız görürsünüz ki, biz xalq olaraq ən yaxın tariximizi belə, doğru-düzgün bilmirik. Hər kəs bu barədə öz bildiyini fakt kimi təqdim edir. Bütün bunlar barədə o zamanki siyasətlərin kitabları çap edilsəydi xalqın özü analiz edərək həqiqətləri tapardı. Və belə olan halda tariximizi saxtalaşdırma cəhdləri də çətinləşər. Odur ki, mən yazılan hər kitabı və yazıya müsbət yanaşıram. Mənim özüm isə hələlik hansısa mövzu ilə bağlı kitab yazmaq fikrində deyiləm. Hələlik partiyaımızın təşkilatı məsələlərinə və ictimai-siyasi vəziyyətə daha çox diqqət ayırmağın tərəfdarıyam".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Məsəvat"

Nardaran hadisələri ilə bağlı axtarılan şəxs Türkiyədə saxlanılıb
Müsləman Birliyi Hərəkatı Elnur Mehdiyevin təşkilatın üzvü olmadığını bildirir

Dindar fəal Elnur Mehdiyev Türkiyədə saxlanılıb. Bu barədə "Turan" agentliyi aprelin 27-də məlumat yayıb. Agentliyin məlumatına görə, bu haqda Mehdiyevin yaxınları məlumat yayıb.

Yaxınları Mehdiyevin saxlanılma səbəblərinin hələ məlum olmadığını bildirir. "Amerikanın Səsi"nin məlumatına görə, Elnur Mehdiyevin Nardaran hadisələrindən sonra axtarıldığı güman edilir. Yaxınları onun Azərbaycan hüquq-mühafizə orqanlarına təhvil veriləcəyini istisna etmirlər.

Qeyd edək ki, 2015-ci il noyabrın 26-da Nardaran qəsəbəsində və bundan bir qədər əvvəl Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin qarşısında baş verən insidentə görə 70-dən çox (hüquq müdafiəçilərinin siyahısında bu rəqəm 80-dən çox göstərilir) adam həbs olunub. Onların bir qisminə silah saxlama ittihamı ilə il yarımından 6 il 6 ayadək həbs cəzası kəsilib. 40 nəfərdən çox adama isə daha ağır maddələrlə (dövlət çevrilişinə cəhd, terrorçuluq, dini nifaq salma və s.) ittihamlar verilib. "Müsləman Birliyi" Hərəkatının sədri Taleh Bağirov terror və başqa ağır cinayətlərdə ittiham edilərək 20 il həbs cəzasına məhkum edilib.

Rəsmi qurumlar Nardaran hadisələri ilə bağlı 11 nəfərin axtarıldığını bildirdi, lakin həmin şəxslərin adlarını açıqlamayıb. Hüquq müdafiəçiləri güman edir ki, Elnur Mehdiyev də axtarılan şəxslərin arasında olub.

Bu il martın 21-də Müsləman Birliyi Hərəkatının fəali Anar Cabbarov Türkiyədə saxlanılaraq Azərbaycana təhvil verilmişdi. Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 234.4.3-cü (külli miqdarda narkotik maddə əldə etmə, saxlama, gəzdirmə satış məqsədilə olduqda) maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb. Lakin aprelin 5-də cinayət işinə xitam verilərək Anar Cabbarov azadlığa buraxılıb.

Elnur Mehdiyevin isə Azərbaycana təhvil-verilmədiyi haqda hər hansı məlumat yoxdur. Müsləman Birliyi Hərəkatının sədr müavini Elçin Qasımov bizimlə söhbətində bildirdi ki, onlar Mehdiyevin saxlanılması ilə bağlı xəbəri mətbuatdan oxuyublar, ancaq hər hansı rəsmi açıqlama olmadığı üçün dəqiq bilmirlər.

Elnur Mehdiyevin MBH üzvü olub-olmadığı ilə bağlı suala cavab olaraq E.Qasımov bildirdi ki, Mehdiyev fəal olsa da, təşkilatın üzvü olmayıb: "MBH üzvü olub-olmamasından asılı olmayaraq biz hər zaman günahsız saxlanılan hər kəsi müdafiə etməyə çalışmışıq. Bildiyim qədər fəal dındardır. Və Nardaran hadisələri zamanı Kərbəla ziyarətində olub. Amma təşkilata rəsmi üzvlüyü yoxdur. Təşkilatımızı dəstəkləyən insanlardandır".

□ **KƏNAN,**
"Yeni Məsəvat"

Nemət Pənahlıdan İsgəndər Həmidova tənqiramiz sözlər - montaj, yoxsa...

İsgəndər Həmidov: "Bu gün Nemət Pənahlı mənə iki dəfə zəng edib danışmışıq, dedi ki, bizi..."

Aprelin 28-də Real TV-də tanınmış telejurnalist Mirşahin Ağayev öz müəllif proqramında Milli Dövlətçilik Partiyasının sədri Nemət Pənahlıya aid olduğu iddia edilən sensasiyalı səs yazısı təqdim edib. Həmin səs yazısında sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidova qarşı söyləşlər, ağır ittihamlar da yer alıb.

Sabiq daxili işlər naziri, Azərbaycan Xalq Hərəkatının təsisçilərindən İsgəndər Həmidov isə "Yeni Məsəvat"a açıqlamasında məsələyə ciddi əhəmiyyət vermədiyini bildirib: "Biz əxlaqlı insanıq, namaz qılırıq, belə məsələlərə əhəmiyyət verməyi düzgün saymıram. Nemət Pənahlı ilə zamanında bir-birimizi kifayət qədər tənqid etmişik. Mən fikirləşirəm ki, bütün belə hallara bizim zəhmətimiz, əxlaqlı davranışımız, Azərbaycan Xalq Hərəkatında görülən işlər cavab verəcək. Nemət Pənahlı bu gün mənə iki dəfə zəng edib danışmışıq. Mənə dedi ki, bizi qəsdən üz-üzə qoymaq istəyirlər, səsimi montaj ediblər. Mirşahin Ağayev barədə isə mən mənfi

danışmaq istəmirəm, onunla çörək kəsmişəm. Səs yazmaq və montaj məsələsinə gəlincə, Azərbaycanda "ştirlislər" o qədər çoxalıb ki, o işin də artıq şitini çıxarıblar. İş görməyən adamlar iş görənlərlə bərabərdir. Ona görə də mən Nemət Pənahlıya əlavə hansısa söz demək istəmirəm. Mən inanmıram ki, Nemət mənə qarşı əxlaqdan və səviyyədən uzaq sözlər işlədib. İşlədibse, Nemət bəy öz cavab verər. Mənə dedi ki, işlətməmişəm, montajdı, mən də inandım, dedim ki, yaxşı eləmişəm. Qarşıda ali məqsədim var. Onlara çatmaq istəyirəm.

Bunların hamısı ona görə edilirdi ki, bizi hədəfdən yayındırmaq istəyirlər. Hədəfdən də yayınan deyilik. Biz bir-birimizi kifayət qədər tənqid etmişik, ancaq düşmənçilik etməmişik. Ona görə fikir vermərəm. Daha doğrusu, başımı elə xırda məsələlərə qatmaq istəmirəm. Daha böyük, ali məqsədlərim var".

"Nemət Pənahlının AXH üzvlüyünə qayıtması və bərpə olunması gözlənilir" sualına İ.Həmidov belə cavab verdi: "Qayıdıb-qayıtmaması Nemət Pənahlının özünün verəcəyi qərarıdır. Qəbul edilib-edilməməsi isə AXH-nin İdarə Heyəti

həll edəcək məsələdir. AXH-nin mayın 5-nə Məclisi keçiriləcək. Mayın 5-də bütün suallara cavabı Məclis verəcək".

Nemət Pənahlı isə modern.az-a açıqlamasında yayılan səs yazısının qurama olduğunu deyib: "Onu Azərbaycan Xalq Hərəkatında İsgəndər Həmidovla dalaşdığım vaxt yazıblar. Bir onu deyib bilərəm ki, yayılan səs yazısı montajdır. Bu işdə bir qurama olub. Belə ki, İsgəndər Həmidovla Xalq Hərəkatında toqquşduq. Müxtəlif adamlar mənə zənglər etdilər. Guya mənim adamlarım kimi İsgəndərə hücum çəkmək istəyirlər. Ancaq heç bir təxribata getməmişəm. Səs yazısını Qarabağ qaziləri, Qurtuluş Partiyasının üzvləri yazıblar. Onların qərarında oturmuşuq. 4 gün söhbətimiz olub. Onların təkliflərindən imtina etmişəm".

O, İsgəndər Həmidovla heç vaxt dost münasibətində olmadığını da söyləyib: "İsgəndər Həmidovla heç vaxt dost-qardaş mahnısı oxumamışam. O, daxili işlər naziri olarkən onunla ziddiyyətim olub. İnternet kanallarına baxsanız, görürsünüz ki, tənqidi fikirlərimi İsgəndər Həmidova canlı efrədə demişəm. Onunla mülkiyyət xatirinə bir araya gəlmişik, dost-qardaş münasibətlərinə görə yox. Onun da, mənim də kifayət qədər tərəfdarımız var. Aramızda olan ziddiyyəti 1992-ci ildən bütün cəmiyyət bilir. Aydındır ki, İsgəndər dalaşdığım vəziyyətdə onu tərifi edəsi deyiləm".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Məsəvat"

ABŞ-in Rusiya ilə bağlı sərt siyasətini davam etdirəcəyi barədə yeni məlumatlar gəlməkdədir. Verilən xəbərlərə görə, Vaşinqton dezinformasiyaya və Rusiyanın müxtəlif ölkələrdəki seçkilərə müdaxiləsinə qarşı mübarizədə Avropa İttifaqı (Aİ) ilə həmrəylik nümayiş etdirmək niyyətindədir.

Bu barədə "The Washington Post" qəzeti məlumat verib. Qəzetə açıqlamasında bunu ABŞ Konqresi Nümayəndələr Palatasının spikeri Paul Rayan deyib. "Rusiya, ABŞ-da olduğu kimi, indi Avropada da demokratik seçkilərə müdaxilə edir və biz buna dözməyəcəyik", - deyə konqresmen bildirib. Rusiyanın başqa ölkələrdəki seçkilərə müdaxiləsinə ABŞ-ın Dövlət katibi Mayk Pompeo da şübhə etməyib. Yüksək vəzifəli Amerika siyasətçisi hədələyib ki, Ağ Ev "başqa ölkələrin işlərinə müdaxilə etdiyi üçün Rusiyaya qarşı qiyməti artırmağa və sərt hərəkətlərə getməyə" hazırdır. Onun fikrincə, Rusiya bir sıra ölkələrin, məsələn, Venesuelanın işlərinə müdaxilə edir. Rusiya Federasiyasına və Ukraynaya təsir göstərir: "Və bu tək cə 2016-cı ildə bizimlə baş verməyib, bütün dünyada belədir. Bütün bunlar ciddi və real müdaxilələrdir". Bununla əlaqədar olaraq ABŞ-ın Dövlət katibi Rusiyadan Amerika demokratiyasının uğuruna zərbə vuran hərəkətlər etməməyi tələb edib: "Mövcud rəhbərliyin fəaliyyətindən artıq gördüyünüz kimi, zərərli fəaliyyətinin qarşılığında Rusiyaya qarşı qiymətlərin qaldırılmasına gətirəcək sərt addımlar atacağıq".

Qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Avropa Parlamenti "Rusiya və başqa düşmən subyektləri tərəfindən" əks-təsir təbliğatı haqda qətnamə qəbul edib.

Dünyanın iki güc mərkəzinin arasındakı qarşıdurmanın fəlakətli sonluğa gətirib çıxaraçağını ehtimal edənler isə narahatdırlar. Belə bir durumda ABŞ-ın nüfuzlu analitik jurnalı "The National Interest" rəsmi Vaşinqtonu Rusiya Federasiyası ilə barışdıracaq yolu tapıb. Musavat.com xəbər verir ki, bununla bağlı jurnalda "Trump Putin-Si Tzinpin görüşündən narahat olmalıdır" adlı xüsusi material dərc olunub. Məqalə Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Çin Xalq Respublikasının sədri Si Tzinpinlə bu il aprelin 26-da baş tutan "Bir kəmə, bir yol" adlı beynəlxalq forumdakı görüşünə həsr edilib. Yazı müəllifi, Kato institutunun baş elmi əməkdaşı, keçmiş prezident Ronald Reyqanın xüsusi müşaviri Daq Bandou Çindensə Avropa ilə yaxınlaşmanın Kremlə daha çox sərf etdiyini bildirib. Çinə qarşı koalisiyanın gücləndirilməsinə ehtiyac duyan Ağ Ev üçün isə Rusiya ilə münasibətləri düzəltmək pis olmazdı. Yazının iddiasına görə, Rusiya qətiyyətlə Avropa Birliyi və ABŞ-la münasibətinin dərinləşməsində maraqlı deyil və hələ də rəsmi Vaşinqton və Brüsselin onun təhlükəsizliyini təhdid etməyəcəynə ümid bəsləyir. Moskvanı sakitləşdirmək üçün

Rusiya ABŞ-la barışsa, Türkiyə və İrani satacaqmı...

Elxan Şahinoğlu: "Bu gərginliyi çox təəssüf ki, ortadan qaldırmaq mümkün olmayacaq"

Tofiq Abbasov: "Əgər Moskva sanksiya dalğasına dözə bilsə, onda dünya sistemində balans yarana bilər"

isə ABŞ Kırımı Rusiyanın tərkibində tanıya və sanksiyaları götürə bilər. Bunun əvəzində isə Kremləndən Donetsk və Luqansk separatçılara dəstəyin kəsilməsi tələb olunmalıdır. Daq Bandou Rusiya ilə davam edən konfrontasiyanın yaxın vaxtlarda Moskva-Pekin hərbi-siyasi alyansına gətirib çıxaraçağını yazıb.

Hazırda Rusiyanın Donbas separatçılara öz pasportlarını paylaması ABŞ-ın yumşaq siyasəti üçün yer qoymur. Ancaq ehtimallar var ki, Ağ Ev özünün İranla bağlı planlarını reallaşdırmaq üçün Rusiya ilə konfliktli münasibətləri arxa plana keçirə bilər.

ABŞ prezidenti Donald Tramp İrana sanksiya tətbiq etməyi dayandırmasa, bu durum ölkəni yeni müharibəyə sürükləyəcək. Bu iddia ilə ABŞ-ın "Nyu-York Tayms" nəşri çıxış edib. (Publika.az) Nəşrin "Trump İrana daha çox sanksiyaya tətbiq etmək istəyir. Bu, bizi müharibəyə sürükləyə bilər" başlıqlı analizinə görə, prezident rəsmi Tehranın bu duruma səssiz qalmasından güc alır. Milli təhlükəsizlik müşaviri Con Bolton isə ABŞ-ın məqsədinin rejimi deyil, onun davranışını dəyişməkdən ibarət olduğunu deyib. O xüsusilə nüvə silahları və ballistik raket sınaqları

rını vurğulayıb. "İran xalqı daha yaxşı hökumətə layiqdir", Bolton bildirib. Con Bolton Zərifin ittihamlarının "tamamilə mənasız və dezinformasiya yaymaq cəhdləri" olduğunu deyib.

Zərif bundan öncə dövlətə məxsus İRİB agentliyinə məxsus İranın Birləşmiş Ştatların sanksiyaları sərtləşdirməsindən sonra nüvə silahlarının yayılmamasına dair sazişdən çıxma biləcəyini bildirib.

Göründüyü kimi, iki ölkə arasındakı "soyuq müharibə" olduqca kritik həddədir. Hər halda, Rusiyaya münasibətdə ABŞ-ın analoji münasibətini müşahidə etmirik.

ABŞ-ın Türkiyə ilə münasibətləri də ürəkəcan deyil. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib ki, amerikalı həmkarı Donald Tramp ilə yaxın vaxtda görüş keçirə bilər. Türkiyə prezidentinin kürəkəni, Türkiyənin maliyyə naziri Berat Albayrak Tramp və Ərdoğan arasında görüşü hazırlamaq üçün məxsusi ABŞ-a uçub. O, Trampın kürəkəni Cared Kuşnerlə danışıqlar apararaq, "Bloomberg"-in iddia etdiyi kimi, "Türkiyə və ABŞ-ın qarşılıqlı münasibətlərində var olan problemlərin həllini prezidentlər səviyyəsinə" çıxardı.

Vaşinqton və Ankara arasında bu yaxınlarda qədr əsas

manee Türkiyənin Rusiyanın S-400 zenit raketini kompleksini alması haqda məsələ idi. Amerikalılar buna qarşı qəti çıxış edirlər, amma türklər Rusiya ilə sazişi "baş tutmuş fakt" elan edərək Vaşinqtonun "Patriot" zenit raketini kompleksini almaq üçün onlarla danışıqları sürdürmək niyyətindən imtina etmirlər. Bu arada Tramp administrasiyası sanksiyaların Demokl qılıncını Ankaranın başı üzərində asılı tutub, F-35 təyyarələrini satmaqdan imtina hədəsi gələrək bildirir ki, öz qırcısının Moskvanın S-400 üzərindən əldə edəcəyi texnoloji üstünlüyünü itirməkdən ehtiyat edir. Düzdür, Türkiyə XİN başçısı Mövlud Çavuşoğlu bildirib ki, Tramp bu günlərdəki telefon danışıqlarında guya S-400 problemini tənzimləmək və F-35-lərin tedarükü ilə bağlı məsələni həll etməyə söz verib. Lakin ABŞ vitse-prezidenti Mayk Pens Vaşinqtonda NATO sammitində Türkiyəyə ultimatum verərək Rusiya silahı və NATO-ya üzvlük arasında seçim təklif edib.

Türkiyənin vitse-prezidenti Fuat Oktay Pensə cavab verib: "ABŞ da seçməlidir. Türkiyənin müttəfiqi kimi qalmaq istəyirimi, yoxsa NATO-nun müttəfiqinin düşmənlərdən qorunmasını

sarsıdaraq gücünü terrorçularla birləşdirib bizimlə dostluğunu riskə qoymaq istəyir?" Problem tək cə S-400-də deyil. ABŞ və Türkiyənin fikir ayrılıqları son illərdə rəngarəng xarakter almağa başlayıb: Ankara Amerikanın Suriyada kürdlərə dəstəyinə qarşı çıxır, Amerikanın Kiprdə baza qurmaq planları və NATO gəmilərinin Qara dənizdəki iştirakı üzündən gərginlik, Aralıq dənizi bölgəsində Yunanıstan və İsrailə dəstəyi ona xoş gəlmir. Bütün Yaxın Şərqdə amerikalılarla bağlı xeyli problem göstərilib, özəlliklə Türkiyə İrana basqıya qoşulmağa hazırlaşmır. Ankaranı on illər boyu Avropa Birliyinə qəbul etmə və bölgədə müstəqil geopolitik rol oynamasına mane olurlar.

İndi Tramp 2019-cu il mayın başlanğıcından Tehrandan neft alqısına görə başqa ölkələrə Amerika sanksiyalarının təsirinə çıxarmamaq qərarı aldıqdan sonra Türkiyənin daha bir problemi meydana çıxıb: ona İran neftini almaqdan imtina təklif edirlər.

İran kimi, Türkiyənin də Rusiya ilə münasibətləri normaldır. Təyyarə olayından sonrakı olayı çıxmaq şərtilə, bu iki qonşu dövlət arasında əlaqələr yüksək səviyyədə inkişaf edir. Xüsusilə də Ankaranın Rusiya-

dan aldığı C-400-lərlə bağlı israr nümayiş etdirməsi ABŞ üçün qaneedici münasibət deyil. Belə olan təqdirdə mümkündür ki, Vaşinqton Rusiyanı öz tərəfinə çəkməklə İranla yanaşı, Türkiyəni də Moskva ilə müttəfiqlikdən uzaqlaşdırın və bölgə ilə bağlı planlarını reallaşdırmağa çalışsın.

Ancaq "Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu ABŞ-Rusiya münasibətlərinin normallaşacağını zənn etmir: "Çünki o qədər münasibətli mövzu var ki... Rusiyanın Kırımı ilhaq etməsi, Donbas separatçılarna verdiyi dəstək, Rusiyanın Suriyadakı fəaliyyəti, yaxud Rusiyanın ABŞ-dakı seçkilərə qarışması iddiaları kimi mövzular ortada varkən Amerika-Rusiya münasibətlərinin normallaşması mümkün deyil. Bəlkə də ABŞ prezidenti Donald Tramp istərdi ki, münasibətlər normallaşsın. Amma bu məsələlərə Tramp qərar verə bilməz. Konqres, Dövlət Departamenti, ABŞ-ın digər institutları var ki, Rusiyaya qarşı çox tənqidi münasibət bəsləyirlər. Bu baxımdan, bəli, münasibətlər əvvəlkiyə gərgin qalacaq. Zaman-zaman görüşlər, müzakirələr ola bilər. Amma bu gərginliyi çox təəssüf ki, ortadan qaldırmaq mümkün olmayacaq".

Politoloq Tofiq Abbasov da hesab edir ki, ABŞ və Rusiya

ya heç vaxt barışmayacaqlar: "Çünki onların arasında olan ixtilaf dünya hegemonluğu uğrındadır.

Vaşinqtonun prosovet məkanında inqilabi proseslərə təkən verməsi məhz Rusiyanın çökməsinə hesablanıb. Amerika sistemli şəkildə postsovet məkanının bazarını zəiflədir ki, Moskvanı zərəsizləşdirsin. Bu baxımdan Rusiya liberalları son dərəcə fəaldırlar, lakin özlərini vətənpərvər sayan qüvvələr çalışırlar ki, ehtiyat mexanizmlərini işləyib hərəkətə gətirsinlər. Əgər Moskva sanksiya dalğasına dözə bilsə, onda dünya sistemində balans yarana bilər. Lakin Kremlin ətrafında oligarxik sistemin çiçəklənməsi çətin ki, buna imkan versin. Həmin oligarxlar bir ucdan məhz Amerika ilə həmkarlıq edirlər. Odur ki, gərgin qarşıdurmada Vaşinqtonun şansları daha üstün görünür".

İran ordusunun Hərbi-Dəniz Qüvvələri komandanı Hüseyin Xanzadinin bildirdiyinə görə, İran və Rusiya birgə dəniz təlimlərinin keçirilməsi barədə razılığa gəliblər. Virtual.org "Mehr News"-a istinadən xəbər verir ki, təlimlər bu il İrana məxsus sularda təşkil olunacaq. "Donanma bu il İranın cənub rayonlarına göndəriləcək", - Xanzadi qeyd edib.

Bu fakt ondan xəbər verir ki, ABŞ-ın sanksiyaları ilə üz-üzə qalmış Rusiya və İran əlaqələrini daha da möhkəmləndirməkdə israrlıdırlar. Belə olduqca ABŞ-ın işi daha çətin olacaq...

□ Cavid TURAN, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda dini ziyarətlərin təşkili qaydaları sərtləşdiriləcək. Bu barədə mətbuata Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı məlumat verib.

Komitə sədri deyib ki, Məşhəd və Kərbəlaya ziyarət təşkil edənlər bir çox halda bunu biznesə çevirib: "Bəziləri orada pulsuz vəziyyətdə qalır, dövlət onların qayıtmasına kömək etməli olur. Yaxud uşaqlar aparılır, orada itir. Ona görə də din xadimləri bu məsələyə nəzarəti artırmalıdır. Qanunvericilikdə də bu məsələlər sərtləşdiriləcək. Məşhədə, Kərbəlaya getmək səyahət deyil, ziyarətdir. Bu səfərə gedənlər kiminsə təsirinə də düşə bilər. Yerlərdə çalışan qazılar, imamlar bu kimi işlərlə məşğul olanlarla təmas qurmamalıdır. Bu, gələcəkdə sistemli şəkildə QMI-nin nəzarətində olmalıdır. Bəzən məscidə çalışan kimsə belə səfərlərə dəstək olur, bu da QMI-nin nüfuzuna zərbə vura bilər. Bu ziyarətləri təşkil edənlərin çoxunun dinə aidiyyəti yoxdur, turist səfəri kimi qazanc məqsədilə təşkil edirlər".

Qeyd edək ki, dini ziyarətgahlarla bağlı qanunvericiliyin sərtləşdiriləcəyi haqda açıqlamanı ötən həftə Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri, hakim Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov da demişdi. S. Novruzov "Report"a bildirmişdi ki, Azərbaycan vətəndaşlarının xarici ölkələrdəki müqəddəs yerlərə ziyarətlərinin təşkili qanunvericiliklə tənzimlənəcək.

Milli Məclisin komitə sədri bununla bağlı təkliflərin irəli sürüldüyünü, bu təkliflər arasında qiymət, hotellə yerləşmə, yara-

Məşhəd və Kərbəla ziyarəti qaydaları dəyişir

Hökumət bu sahədə qaydaları sərtləşdirməyə çalışır, ancaq necə?

dılan şəraitin formaları məsələsinin əksini tapdığını deyib.

Sitat: "Bilirsiniz ki, Azərbaycan vətəndaşları hər il xarici ölkələrə müqəddəs yerləri ziyarət etmək üçün gedirlər. Onlar oradan necə qayıdır, əsas məsələ budur... Yeni müxtəlif qruplar bu səfərləri təşkil edir. Təşkilatçılar onları necə aparırlar, ziyarətçilər orada kimlərlə təmasda olurlar, beyinlərinə nə doldururlar, ziyarətdən başqa nə ilə məşğul olurlar? Həmin səfərin iştirakçılarının özləri də bildiriblər ki, orada onlara müxtəlif təkliflər edilib. Burada yalnız müsəl-

man ziyarətgahlarından söhbət getmir. Tutaq ki, kimsə xarici ölkəyə turistik səfər edirsə, bu, başqa məsələdir. Müqəddəs yerlərə ziyarətə getmə isə tamamilə başqa məsələdir. Müəyyən problemlər var, bunlarla əlaqədar addımlar atılacaq. Yəqin ki, yeni qanun qəbul ediləcək. "Turizm haqqında" Qanuna da dəyişikliklərin edilməsi nəzərdə tutulur".

S. Novruzov qeyd edib ki, bu məsələ Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi və aidiyyəti olan digər dövlət qurumları ilə müzakirə ediləcək. Mübariz

Qurbanlının bugünkü açıqlaması göstərir ki, yaxın zamanlarda dini ziyarətlərlə bağlı ciddi tədbirlər hazırlanacaq. Ancaq necə? Qanunlar vətəndaşın xarici ölkəyə səfərinə hansı formada qadağa və ya məhdudiyət qoyacaq?

Məsələ ondadır ki, həm dini komitə sədrinin, həm də MM üzvünün söylədiklərinin haqiqət payı var. Dini ziyarətlərin təşkilində neqativlər mövcuddur, az qala hər il ziyarət təşkilatçılarından kimlərsə zəvvarları aldadır və ya hansısa problemlər yaranır. Lakin bu problemləri məhdudiyət və ya qadağa ilə həll etmək demək olar ki, mümkün deyil.

Məsələ ondadır ki, Məşhəd və Kərbəla ziyarətləri daha kütləvidir. Məsələn, hər il İrana orta hesabla bir milyon azərbaycanlı səfər edir. Bunların arasında çoxlu sayda Məşhəd və Kərbəla, yeni İraqdakı ziyarətgahlara gedən insanlar var. Təkcə Ərbəin, yeni Aşuranın 40-cı günü mərasimlərində iştirak etmək üçün hər il Azərbaycandan 15 mindən çox insan İraqa gedir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, Həcc ziyarətinə ən kütləvi azərbaycanlı zəvvar səfəri 2005-2008-ci illər arasında olub və bu zaman 6 min nəfəri keçməyib. Ancaq Məşhəd və Kərbəla ziyarəti kütləvidir və ilin bütün vaxtları həyata keçirilir.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda 2004-2009-cu illərdə Həcc ziyarətinin təşkili nisbətən sərbəst olub, bu işi təşkil etmək istəyən bütün şirkətlərə viza verilib. Ancaq sonradan qayda dəyişib və Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı arasında anlaşmaya əsasən səfirlik Həcc vizasını yalnız QMI-ya verib. Bu da bir baxıma Həcc işində mərkəzləşmə yaradıb, fərqli şirkətlərin fəaliyyətini, həm də əlavə problemləri azaldı.

Ancaq eyni işi Məşhəd və Kərbəla haqqında etmək real görünmür. Çünki Həccdən fərqli olaraq Məşhəd və Kərbəla yaxın ərazi və nisbətən ucuz qiymətə başa gəlirdi üçün daha çox insan gedir. Üstəlik, qonşu ölkə olduğu üçün İrana, oradan da İraqa ziyarətə gedənlərin qarşısını almaq mümkün deyil. Üstəlik, İrana viza da yoxdur. Yeni istənilən adam avtobusa minib Məşhədə gedə bilər. Bu məsələdə nisbətən daha rahat vəziyyət İraqdadır. Çünki İraqa səfər viza ilə mümkündür. Ancaq İraq səfirliyinə hökumət viza verməməklə bağlı hər hansı məhdudiyət qoya bilməz. Yalnız ilin müəyyən vaxtında, hansısa özəl turizm şirkətləri vasitəsilə viza verilməsi həyata keçirilə bilər ki, bu da təsadüfi ziyarət təşkilatçıları və onların yaratdığı problemlərdən uzaq olmaq üçün mümkün olsun.

Beləliklə, əslində həddən artıq mürəkkəb bir vəziyyətdir. Bu sahədə müəyyən problemlərin olduğunu hər kəs anlayır. Amma indi daha sağlam və mükəmməl qaydalar hazırlanmalıdır. Əgər hökumət qurumları dini ziyarət məsələsinə məcburetə və ya qadağalarla etməyə çalışsa, bu sahədə kaos daha da dərinləşə bilər. Yeri gəlmişkən, bu günə qədər bir neçə dəfə rəsmi qurumlar hansısa qadağalarla bu sahədə nizam yaratmağa çalışsa da, nəticə olmayıb.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Bakıda "doktor" ləqəbli narkotacir saxlanıldı

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsi Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinin əməkdaşlarının həyata keçirdikləri növbəti uğurlu əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi və satışı ilə məşğul olan şəxs ifşa edilib.

Araz Niftəliyev

Daxili İşlər Nazirliyi məlumat xidmətindən Musavat.com-a verilən məlumata görə, idarəyə Bakı şəhər sakini Araz Niftəliyev narkotik vasitələrin satışı ilə məşğul olması barədə əməliyyat məlumatı daxil olub. Həyata keçirilən tədbir zamanı həmin şəxs güclü təsirdici xassəyə malik narkotik vasitələr olan 1 kiloqram 517 qram heroini və 201,171 qram metamfetamini 18 000 dollar və 1000 manata şərti alıcıya satmaq istəyən zaman polis tərəfindən saxlanılıb.

A. Niftəliyev ifadəsində qeyd edib ki, narkotik vasitələri şəxsiyyəti istintaqa məlum olmayan İran vətəndaşından satmaq məqsədilə alıb. Qeyd edək ki, saxlanılan şəxs ixtisasca diş həkimidir. A. Niftəliyev narkotik vasitələri satan zaman öz adından yox, əsl peşəsinə uyğun olan "doktor" ləqəbindən istifadə edirmiş.

Faktla bağlı saxlanılan şəxs barəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb, istintaq və əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

□ **Musavat.com**

Ali və orta məktəblərdə dini dərslər keçiriləcək - qaydalar açıqlandı

Təhsil Nazirliyi ali və orta məktəblərdə dini dərslərin keçiriləcəyi ilə bağlı Dini Qurumlar üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlının fikirlərinə münasibət bildirib.

Nazirlikdən ONA-nın sorğusuna verilən cavaba görə, 2019-2020-ci tədris ilindən IV və VIII sinif şagirdlərinin dini biliklərinin daha geniş şəkildə yer aldığı təkmilləşdirilmiş "Həyat bilgisi" dərslərindən istifadə etməsi nəzərdə tutulur. Hazırda həmin dərsləklər Təhsil Nazirliyi tərəfindən ictimai müzakirəyə çıxarılıb.

Hazırda istifadə olunan "Həyat bilgisi" dərslərində dini biliklərlə bağlı məlumatlar olsa

da, təkmilləşdirilmiş variantda bu məlumatlar daha da genişləndirilib. Təkmilləşdirilmiş yeni dərsləklərin sentyabrda şagirdlərin istifadəsinə verilməsi nəzərdə tutulur.

O ki qaldı ali təhsil müəssisələrinə, təhsil naziri Ceyhun Bayramovun "Bakalavriat səviyyəsi üzrə ixtisasların təhsil proqramlarına dəyişiklik barədə" əmrinə əsasən, 2019-2020-ci tədris ilindən etibarən bakalavriat səviyyəsi üzrə "Multikulturalizmə giriş" fənninin proqramına "Dinlər tarixi" adlı mövzuların daxil edilməsi təmin ediləcək.

"Dinşünaslıq" və "İslamşünaslıq" ixtisaslarının yer aldığı

ali təhsil müəssisələrində isə kimi tədris olunur. "Dinlər tarixi" fənni ayrıca fənn

"Qida təhlükəsizliyi haqqında" qanun layihəsi hazırlanacaq

"Qida təhlükəsizliyi haqqında" qanun layihəsi hazırlanacaq. ONA-nın məlumatına görə, bu barədə "Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair 2019-2025-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda bildirilib.

Sənəddə həmçinin sanitariya, baytarlıq və fitosanitar norma və qaydaların beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması və (və ya) yeni norma və qaydaların hazırlanmasının da nəzərdə tutulduğu qeyd edilib.

Qida təhlükəsizliyi üzrə vahid elektron informasiya sistemi də yaradılacaq.

Bu barədə "Azərbaycan Respublikasında qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair 2019-2025-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda bildirilib.

Sənəddə qida təhlükəsizliyi sahəsində elektron xidmətlərin təşkili və həmin xidmətlərin elektron hökumət portalına inteqrasiya olunması da qeyd edilib.

Elan

İsmayılı rayon Qara-Qaya bələdiyyəsinin 26.07.2005-ci il tarixli 9 sayılı qərarı ilə Məmmədov Nizami İdris oğluna verilmiş JN № 0196, kod 40725048 Dövlət Akt Qeydiyyatı 327 olan torpaq sahəsi haqda sənəd itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Ramiz Niyətəğa oğluna Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti Texniki İnventarlaşdırma və Mülkiyyət Hüquqlarının Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən Sabunçu rayonu, Balaxanı qəsəbəsi, Müsəvi küçəsi 28 "a" ünvanına 2002-ci ildə verilmiş 015441 nömrəli Qeydiyyat Vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Yay fəslə yaxınlaşdıqca, rayonlarda taxıl əkən istehsalçıların da qayğıları artır. Belə ki, cəmi bir aydan sonra ölkədə taxıl biçini mövsümü başlayacaq. Son illərin təcrübəsi göstərir ki, taxıl əkən şəxslərin heç də hamısı məhsulunu tarladan vaxtında toplaya bilmir: kombayn çatışmazlığı yüzürlə hektar sahədə taxılın gec toplanması və min əziyyətlə başa gələn məhsulun böyük hissəsinin itkiyə getməsi ilə nəticələnir.

Kombaynlara GPS quraşdırılıb

Taxıl biçinində texnika çatışmazlığının qarşısı alınacaqmı?

Bu il biçin hazırlıqları necə gedir? Kənd təsərrüfatı istehsalçılarının kombaynla təminatı səviyyəsinin artırılması üçün hansı addımlar atılır? **Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri Vüqar Hüseynovun** "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, nazirlik 2019-cu il taxıl biçinində hazırlıqla bağlı təhlillər aparıb və ötən dövrlərdə qeydə alınan problemlərin həllinə dair plan hazırlayıb: "Bu il respublikada təxminən 968 min hektar ərazidə taxıl səpini aparılıb. Bu ərazilərin 661 556 hektarında buğda, 306 444,3 hektarında arpa ekilib. Taxıl sahələrinin 52 faizi Aran rayonlarının, 39 faizi dağətəyi rayonların, 9 faizi isə dağlıq rayonların payına düşür. Önemli bir məqamı qeyd etmək istəyirəm ki, ölkə üzrə taxıl sahələrinin 89,7 faizi xırda və orta təsərrüfat sahibləri tərəfindən ekilib, əkinlərin yalnız 10,3 faizi iri təsərrüfatlar tərəfindən aparılıb".

Nazirlik rəsmisinin sözlərinə görə, hazırda "Aqrolizinq" ASC-nin rayon bölmələ-

rinin istifadəsində olan, GPS quraşdırılmış 590 taxılıqan kombayn var: "Kombaynlardan 370-i Aran rayonları, 186-sı dağətəyi rayonlar, 34-ü isə dağlıq rayonlar üzrə dislokasiya olunub. Bildiyiniz kimi, taxıl biçini ilkin olaraq Aran rayonlarında başlayır, bu səbəbdən kombaynların əks hissəsi bu bölgələrdə dislokasiya olunub. Hazırda ölkədə 1797 taxılıqan kombayn var, bunlardan yalnız 590 kombayn

"Aqrolizinq"nin sərəncamındadır. Cəmiyyətin təchizat bazalarında satış məqsədilə gətirilmiş 131 kombayn var, taxıl biçini mövsümünə kimi daha 189 kombaynın satış məqsədilə respublikaya gətiriləcəyi gözlənilir. Ölkədə olan-qalan kombaynlardan 789-u fiziki şəxslərə, 98-i isə iri təsərrüfatlara məxsusdur".

V.Hüseynovun sözlərinə görə, ötən illərin təcrübəsi göstərir ki, "Aqrolizinq"

ASC-nin balansında olan kombaynları konkret rayonun aqroservisindən lizinqə götürən vətəndaşlar daha çox başqa rayonların ərazisində və daha çox böyük təsərrüfatların sahələrində biçin aparırlar: "Bu səbəbdən müəyyən bölgələrdə kombayn çatışmazlığı yaranırdı. Bu il belə halların qarşısını almaq üçün qaydalarda dəyişikliklər edilib. Kombaynlara GPS sistemləri quraşdırılıb, mexanizatorlara ilkin mərhələdə aqroservisnin fəaliyyət dairəsində olan rayonlarda biçin aparılacağı bildirilib. Yeni Ağsu rayon bölməsindən kombayn lizinqə götürmüş mexanizator bu rayon ərazisində biçin başa çatmamış başqa rayonun ərazisində biçin apara bilməz. Mexanizatorların dislokasiya yerində biçin aparmasına GPS vasitəsilə nəzarət ediləcək. Digər bir qayda isə "Aqrolizinq"nin bazasında olan kombaynların ilkin mərhələdə sahəsi 50 hektardan az olan taxıl sahələrində biçinə cəlb olun-

masındır. Yeni aqroservislərdən lizinqə götürülmüş kombaynlar kiçik sahələrdə taxıl əkməmiş fermerlərin ərazilərini biçəcəklər. 50 hektardan çox sahədə əkin aparılan böyük təsərrüfatlar sayılır və onların öz sahələrini biçməsi üçün kombayn alması daha məqsəduyğun hesab edilir. Aparılan son islahatlar nəticəsində kənd təsərrüfatı texnikası bazan liberallaşılıb, nəticədə qiymətlər xeyli ucuzlaşıb. Fərdi və hüquqi şəxslər 20 faiz ilkin ödəniş etməklə texnikanın sahib olurlar. Dövlət texnikanın qiymətinin 40 faizini subsidiyalaşdırır, qalan 40 faiz məbləği isə 5 il müddətinə kreditləşdirir. Kreditin əsas hissəsini alıcı, faizlərini isə dövlət ödəyir. Bu şərtlər iri təsərrüfatlara imkan yaradır ki, biçin üçün lizinqə kombayn götürməsinlər, kombaynı satın alsınlar. Yeni aqroservislərdə olan kombaynlar daha çox kiçik ərazilərdə biçin aparacaqlar, iri təsərrüfatlar isə biçini öz kombaynları vasitəsilə həyata

keçirməlidir. Bununla bağlı Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində iri təsərrüfatların rəhbərləri ilə görüş keçirilib, taxıl biçini dövrünə hazırlıq vəziyyəti müzakirə olunub, yeni qaydaların mahiyyəti izah edilib. Qəbul olunan qaydalar bütün subyektlər tərəfindən razılıqla qarşılanır və hesab edirik ki, bu qaydaların tətbiqi sayəsində qarşıdan gələn taxıl biçini dövründə kombayn çatışmazlığı problemini minimuma endirə biləcəyik".

Qeyd edək ki, son həftələr bol yağıntının düşməsi taxıl əkinlərdə məhsul bolluğunun təməlini qoyub. Kənd təsərrüfatı sahəsi üzrə mütəxəssislər hesab edirlər ki, havalar əlverişli keçərsə, bu il taxılıqlıqda məhsuldarlıq xeyli yüksək olacaq. Bol məhsulun vaxtında və itkisiz toplanması istiqamətində görülən işlərin real nəticəsini yəqin ki, biçin mövsümü başlayan da hiss edəcəyik.

□ **DÜNYA, "Yeni Müsavat"**

Səhər yeməyindən imtina təhlükəlidir mi?

Kardioloq: "İnsanı xəstələndirən kasıbcılıq və stressdir"

Səhər yeməyindən imtina insan orqanizmi üçün təhlükəlidir. Bu barədə Amerika kardioloqları qənaətə gəliblər. Amerikalı həkimlərin araşdırmasına görə, səhər yeməyindən imtina ürək-damar xəstəliklərindən ölüm riskinin artması ilə düz mütənasibdir.

Mütəxəssislər "National Health and Nutrition Examination Survey" proqramı çərçivəsində keçirilmiş sorğuların nəticələrini təhlil ediblər. Sorğularda 40-75 yaşları arasında 6,5 mindən artıq amerikalı iştirak edib. Sorğular 1988-1994-cü illərdə keçirilib. Məlum olub ki, uzun müddət ərzində səhər yeməyindən imtina edən insanlar piylənməyə, xolesterinin səviyyəsinin, qan təzyiqinin artmasına, həmçinin ikinci tip şəkər diabeti və metabolizmə meyilli olurlar. Bu amillər öz növbəsində ürək-damar xəstəliklərinin inkişafına təsir göstərir.

Mütəxəssislər onu da vurğulayırlar ki, tədqiqatda səhər yeməyinin tərkibi nəzərə alınmayıb.

Qeyd edək ki, son

vaxtlarda amerikalı mütəxəssislər səhər yeməyi ilə bağlı məsələni daim gündəmdə saxlamağa çalışırlar. Səbəb isə son illərdə ABŞ-da səhər yeməyini yemənlərin sayının azalmasıdır. Araşdırmalardan məlum olur ki, amerikalıların 20-30 faizi, ümumiyyətlə, səhərlər yemir. O da məlum olub ki, səhər yeməyini ötürmək şişmanlar arasında geniş yayılıb və artıq çəkiddən xilas olmağın bir yolu kimi baxılır. Amma araşdırmalar səhər yeməyini ötürənlərdə çəkiddən azalması faktını qeyd etməyib.

Mütəxəssislər həmçinin qeyd edirlər ki, günün fərqli zamanlarında yeyilən yeməklərin metabolizmə təsiri orqanizminin bioloji saati ilə əlaqələndirilir. Bioloji saat mər-

kəzi beyində yerləşən hipotalamus vəzi ilə bağlıdır. Məsələn, bioloji saatla əlaqəli olaraq insan orqanizmi şəkəri gündüz vaxtı ilə müqayisədə gecə yaxşı "emal" edə bilmir. Bəzi araşdırmalarda gecə növbəsində işləyən işçilərdə gündüz işləyənlərə görə şişmanlıq və ürək-damar xəstəliklərinin daha çox rast gəlinməsi bioloji saat rejiminin pozulması ilə əlaqələndirilir. Yemək vaxtının dəyişdirilməsi bioloji saata genlər səviyyəsində təsir edir və yenidən proqramlanır.

Kardioloq İdris Xəlilov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışılıb. Həkim qeyd edib ki, səhər yeməyindən imtinanın təhlükəsi ilə bağlı fikirlər yanlışdır: "Kim acırsa, yemək yeməlidir. Mənim 40 illik təcrübəm var, yeni dediklərim əsaslıdır. İnsan bilərəkdən yeməkdən imtina edərsə, bu səhvdir. Əgər istəmirsə, yeməməlidir. Ümu-

miyyətlə, qidalanma individualdır. İnsanlar ac qalır, oruc tutur. Olur ki, həftə ilə ac qalırlar, amma onlara heç nə olmur. İnsanı xəstələndirən kasıbcılıq və stressdir".

Səhər yeməyi ilə bağlı digər maraqlı faktlar da var. Onlardan bir neçəsini təqdim edirik.

Mütəxəssislər bildirir ki, səhər yeməyi yeyən insan gün ərzində ona lazım olan enerjini tam ala bilər. Belə ki, səhər yeməyi insanda iş qa-

biliyyətini 30 faiz artırıb olur. Bunun üçün ən ideal vaxt isə saat 9-10 radələrindədir. Həmçinin səhər yeməyi insanda əhval-ruhiyyəni də yaxşılaşdırır. Səhər yeməyindən imtina etdikdə qanda şəkərin səviyyəsi aşağı düşür ki, bu da insanda pis əhval-ruhiyyə yaradır, əsəbi olur.

Mütəxəssislər bildirir ki, səhər yeməyində yumurta qidasına mütləq şəkildə üstünlük vermək lazımdır. Çün-

ki səhər yumurta yeyən şəxs daha gec acır, nəticədə az yeyir. Eyni zamanda yumurta insani çox yaxşı doyurur bilir. Məsələyə gəldikdə, yumurta qızardılmış deyil, daha çox bişmiş halda qəbul edilsin. Düyü sıyığı, kiçik salat porsiyası, 1 tikə bişmiş ət və ya toyuq da səhər yeməyi üçün çox yaxşı seçim sayılır.

Mütəxəssislər qeyd edirlər ki, səhər yeməyində, sadəcə, çay və qəhvə ilə kifayətlənənlər böyük səhvə yol verirlər. Çünki ac halda çay və qəhvə qəbul etmək mədənin selikli qişasını qıcıqlandırır və bu da vaxt keçdikcə qastritin inkişafına səbəb ola bilər.

Səhər yeməyinin həmçinin insana informasiyanı daha yaxşı qəbul etməyə və yadda saxlamağa kömək etdiyi bildirilir. Diyetoloqlara görə, səhər yeməyi gündəlik qida rasionunun 25 faizini təşkil etməlidir. O cümlədən nahar 40-50 faiz, şam yeməyi 25 faiz təşkil etməlidir.

□ **Xalida GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 92 (7262) 30 aprel 2019

Qucaqlaşmağın bilinməyən faydaları

Alimlərin araşdırmaları sübut edir ki, qucaqlaşma bildiyimizdən daha xeyirli bir prosesdir. Onlar gündəlik qucaqlaşmanın, orqanizmin infeksiyalarla mübarizə aparmasına təsir göstərdiyini və ürək-damar xəstəlikləri təhlükəsinin azalmasına təsir etdiyini bildirirlər. Araşdırmalara əsasən 10 saniyəlik qucaqlaşma insan beynində stress hormonu olan "oksitosinin" azalmasına gətirir. Bunun isə müasir dövrdə nə qədər önəmli olduğunu hamımız bilir.

Bu kimyəvi reaksiya həmçinin qan təzyiqini azaldır, infeksiya və yorğunluqla mübarizə aparır və depressiya simptomlarını azaltma gücünə malikdir.

Eyni zamanda karbohidratların mübadiləsini nizama salan "kortizol" hormonunun sayını azaldır. Bu isə sevdiyiniz insanla qucaqlaşmanın çəkiyə müsbət təsirindən xəbər verir.

Həmçinin xəbərdar olun ki, orqanizm qucaqlaşma zamanı sevinc hormonu olan "endorfini" istehsal edir. Qucaqlaşdıqda insan özünü yaxşı hiss edir, damarlarda qanı daha tez dövr edərək, ürək döyünməsinə və nəfəsi tənzimləyir. Bundan əlavə, proses zamanı beynində həzz mərkəzləri aktiv olaraq, həm kişi, həm də qadın orqanizmində həmoqlobin səviyyəsini artırır, bu isə immun sistemə müsbət təsir göstərmiş olur.

Dərsini hazırlamadı, itkin düşdü

Şanxayın 12 yaşlı sakini düz 5 gün evlərinə getməyib. Buna səbəb sonuncunun ev tapşırıqlarını etməməsi olub. Polis uşağı İKEA mağazasında tapıb. Uşaq bildirib ki, bu günlər ərzində ancaq supermarketlərdə reklam məqsədilə müştərilərə təqdim edilən təamlarla qidalanıb. Nəticədə uşaq zəif düşüb və xəstəxanaya göndərilib. İtməzdən bir neçə saat əvvəl uşağın riyaziyyat müəlliməsi anasına zəng edərək ev tapşırıqlarını etmədiyi üçün onu evə göndərdiyini deyib. Uşaq itəndən sonra ailəsi polisə müraciət edib. Bir neçə günlük axtarışdan sonra polis valideynlərindən uşağın getməyi sevdiyi məkanların

siyahısını istəyib. Onların arasında şəhər parkı, iri ticarət mərkəzi və İKEA mağazası olub. Polislər sözügedən məkanları gizli kameranın köməyi ilə izləyiblər. Uşağı İKEA mağazasının çıxışında aşkarlayan polisin onu ya-

xalaması gec olub. Belə ki, 12 yaşlı yeniyetmə düz 40 dəqiqə müddətində polisdən gizlənmə bilib. Onun bu 6 gün müddətində harada olması bəlli deyil. Amma itkin düşdüyü ikinci gün uşağı Şanxayın cənubundakı vağzalda görüblər.

5 milyon uddular, amma işdən çıxmədilər

İrlandiyanın Dublin şəhərində ər-arvad lotereyada 5 milyon funt udub. Amma buna baxmayaraq, xoşbəxt cütlük işdən çıxmağı planlaşdırmır. Aprel ayının əvvəlində irlandlar "QuickPick" lotereyası əldə ediblər. O, xoşbəxt lotereya kimi onlara 5.5 milyon funt sterlinq qazandırır.

"Hətta aradan iki həftə keçəndən sonra da biz gedəcəklər. Onlar xərclə-

rin planını hazırlamaq, ipotekanı və digər borclarını bağlamaq istəyirlər. Ailə iddia edir ki, qələbədən ağıllarını itirməyə cəklər.

"Bu pullar bizim həyatımızı daha sadə və komfortlu edəcək. Buna baxmayaraq, biz əvvəlki kimi yaşamaq istəyirik", - bunu da onlardan biri deyib.

Daha öncə apreldə xəbər verilmişdi ki, 17 yaşlı şotland ilk dəfə lotereya bileti alaraq, cekpot udub. Qız bu pulu bahalı maşınlarla, səyahətlərə, plastik əməliyyatlara və daşınmaz əmlakla sərf edib. Amma bir neçə il keçəndən sonra bu həyat tərzini onunçün darıxdırıcı gəlib və işə düzəlməyə qərar verib.

QOÇ - Fəaliyyət sahəsində uğurlara yaxınlaşdığınızı bəyan edən Göy qübbəsi aktivliyinizi artırmağı məsləhət görür. Ailə-sevgi və digər münasibətlərdə də vəziyyət xeyrinizə olacaq.

BUĞA - Bəri başdan sürprizlərə hazır olun. Oturmaq işlərdə aludə olmaqdan, fəaliyyətinizi artırın. Bəxtinizdə qazanc da var. Nəhar ərəfəsində cinayət tərkibli və dinə zidd addımlardan yayının.

ƏKİZLƏR - Olduqca əlverişli gündür. Yeni və perspektivli sövdələşmələrdə iştirakınızdan tutmuş maliyyə məsələlərinə qədər ulduzlar yardımçınız olacaq. Ona görə də boş oturmamalısınız.

XƏRÇƏNG - Saat 15-ə qədər hansısa uğurlu cəhdlərə nail olacağınızı düşünməyin. Göstərilən müddətdə yalnız istirahətə fikir verin. Yalan vədlər vermək, əsassız danışmaq zərərinizədir.

ŞİR - Ümumi sıxıntılarınız qlobal planlarınızın gerçəkləşməsinə mane olur. Yaxşı şeylər düşünün. Çünki insan fikri gələcəyi formalaşdırır. Pula görə kiminləsə düşmənçilik yaratmayın.

QIZ - İşinizlə bağlı xeyli yeniliklərin şahidi olacaqsınız. Ürəyinizə olan təkliflər alacağınıza da şübhə etməyin. Axsama doğru iş müəyyən təxribatlarla baş-başa qalma ehtimalınız var.

TƏRƏZİ - Günün birinci yarısında mübahisəli situasiyalara cəlb olunma ehtimalınız böyükdür. Odur ki, hər xırda məsələyə ciddi reaksiya verməyin. Nahardan sonra maraqlı görüşləriniz gözlənilir.

ƏQRƏB - Qərarlarınızda qətiyyətli olun, müvəffəqiyyətə yaxınlaşacaqsınız. Mənfi enerjili Ayın bürcünüzdə olmasını da unutmayın. Bədxah adamları həqiqət və realıqla məğlub edin.

OXATAN - Sevgi münasibətlərində mövcud olan müəmma və anlaşılmazlıqları yoluna qoymaq üçün şanslı vaxtdır. Bu fürsəti fəvri verməyin. Amma işlə bağlı riskli sövdələşmələrdən uzaq olun.

OĞLAQ - Bir qədər darıxdırıcı olsa da, daxili sabitliyinizi qorumaqla müəyyən rahatlıq tapa bilərsiniz. Ciddi qərarlar qəbul etməyinizə lüzum yoxdur. Axşam qonaq getməyiniz yaxşı olar.

SUTÖKƏN - Ulduzlar əsas vaxtınızı maliyyə istiqamətində xərcləməyinizi məsləhət görür. Hər hansı əyləncə və ya səfərlər uğurdan xəbər verməyin. Bu şansıdan yararlansanız, büdcəniz artacaq.

BALIQLAR - Ümumi məziyyətlərinə görə gərgin gün hesab etmək olar. Bu səbəbdən də bütün enerjinizi təmkinli olmağa yönəltməlisiniz. Əsəbinizlə oynayan adamlarla üz-üzə gəlməməyə çalışın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Xəstəxananın bir şöbəsində 19 hamilə əməkdaş var

Amerikanın Nebraska ştatında təxirəsalınmaz yardım üzrə şöbənin 19 əməkdaşının eyni zamanda uşağı dünyaya gələcək. Bu barədə informasiya portalı AWOWT xəbər verib. "Biz hər dəfə işə bu sualla gəlirdik: "Heç kəs kursda deyil, daha kimsə hamilə qalıbmı? Kimsə hamilə qalıbsa, heç kimə demə, sadəcə, siyahıya adını yaz". Bunu tibb bacısı Liza Vulf deyib. Bundan başqa, 2018-ci ilin oktyabrında bu hadisənin kütləviləşməsi ciddi şəkildə yayılmışdı.

Tibb bacıları bir-birinin ardınca öz hamiləlikləri barədə danışdı. Tezliklə onlara həkimlər və təcili yardımın digər həkimləri də qoşulublar. Onlar da ailə tərkibinin artacağı günü gözləyirdi. Tibb işçilərinin uşaqları bu yay dünyaya gələcəklər.

Bundan öncə apreldə xəbər verildi ki, Amerikanın Nyu York ştatında eyni vaxtda xəstəxananın 15 əməkdaşı hamilə olub. Onların hər biri xəstəxananın doğum şöbəsində və yeni doğulanlar üçün reanimasiyada çalışan tibb bacıları və həkim asistentləri olub. Onların bir qismi aprel ayında doğub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.